

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 85, marec 2010

stran

4

Pogovor z Antonom Zaletelom
Najbolj ponosen na obsežne
melioracije

stran

11

Aktualno
Koliko plačil boste
letos prejeli za OMD?

stran

5

Tema meseca
Poljedelstvo, vir hrane za ljudi
in krme za živino

stran

17

Gozd in les
Prijava škode po
divjadi

Živeti na mrtvi točki

» CIRIL SMRKO LJ

predsednik

Težko bi rekel, da je delovanje državnega aparata in vseh njegovih tokov in mrtvic zame novost. Tega seveda ne morem reči. Sem tudi prepričan, da sta količina in kakovost opravljenega dela odvisni tako od razpoložljivega časa kot od motivacije, predvsem pa od posameznika in njegovega odnosa do dela. Vse to dobro poznam. A še vedno si ne morem pomagati, da me ne bi razjezilo in obenem razžalostilo dejstvo, da se prepočasno ali celo nič ne premikamo k začetnemu cilju. V kmetijstvu je naš cilj trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri ob spodobnem plačilu, ki družini na kmetiji ne omogoča le preživetja, pač pa dostojno življenje, otrokom šolanje in možnost vlaganja v razvoj kmetije in lastno znanje.

Včasih se mi zazdi, da bi lahko vsake toliko časa iz predala potegnil naključni dopis in ta bi bil zelo pogosto še vedno aktualen in primeren za ponovno pošiljanje. Zakaj je potrebno za težave, ki niso teoretične, pač pa zelo oprijemljive in vidne, večkrat pisati dopise, pozive, javna opozorila, sklicevati sestanke in trkati na več deset vrat, da bi jih začeli reševati? Pa celo v takšnem primeru ni zajamčeno, da bo do rešitev tudi prišlo.

Lahko se gremo pingpong s pozivi, odgovori, izjavami, demantiji in podobnim papirnim orožjem, a stava je previsoka, saj smo začeli zastavljati tisto, kar je bilo v naši zgodovini vselej sveto – kmetije, zemljo in prihodnost naših potomcev.

Včasih dosežemo premike, večje ali manjše, vendar se, gledano v celoti, ne premaknemo z mrtve točke. Še vedno kmetije na vodovarstvenih območjih pridelajo manj zaradi omejitev in ne dobijo odškodnine. Še vedno predolgo čakamo na sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike. Še vedno kmetije v območjih z gosto poselitvijo zveri in divjadi večkrat tedensko s pašnikov pobirajo kadavre drobnice, poskušajo sanirati škodo na travnikih po divjih prašičih ali onemogočiti dostop divjadi do njihovih njiv. Še vedno se ne rešuje problematika statusa kmečkih upokojevcev. Težave s fiskalno politiko so že opredeljene kot večno zelene pesmi. Opozorila glede neprimerne in nepravilne porazdelitve stroškov in prihodkov v verigi od njive do mize so bila deset- in večkrat poslana, pa pridelovalci še vedno pobirajo le drobtinice.

Dopisi potujejo od ene pisarne do druge, mape se odpirajo, fascikli se zlagajo, sestanki se sklicujejo Položaj kmečkih družin pa zaradi tega ni nič boljši, stopicamo na mestu, ne premaknemo se niti za ped. Videti je, kot da smo se nehote navadili živeti na mrtvi točki.

A upanje je tisto, kar nas žene naprej. In prihajajoči prazniki so prazniki upanja. Vse okoli nas se odeva v nežne, a žive barve. Prihajajo dnevi, ki bodo pisani, polni sonca in cvetja. Prihaja čas, ko se že zaradi narave same v nas zbudi veselje do življenja. Veselje in volja, da vztrajamo. Pa četudi se včasih zdi, da tisti, ki so na svojih položajih zaradi nas, za razliko od nas delajo vse, da se ne bi nič naredilo!

Naj vam velikonočni čas prinese doživetostvajanje Zveličarja in konec vseh zim. Želim vam prijazno pomlad, ki naznanja bogastvo sadov narave in vašega dela.

Ciril Smrkolj

IZ VSEBINE

NOVICE

- Vnos zbirne vloge ne bo mogoč brez ureditve podatkov! 3
Divja odlagališča na površini dveh Bohinjskih jezer! 3
Bodo kmetje ostali pred zaprtimi vrati zavarovalnic? 3

POGOVOR Z ANTONOM ZALETELOM

- Najbolj ponosen na obsežne melioracije 4

TEMA MESECA – POLJEDELSTVO, VIR HRANE ZA LJUDI IN KRME ZA ŽIVINO

- Poljedelstvo v Sloveniji in v svetu 5
Testiranje škropilnic in pršilnikov v letu 2010 7
Spomladanska obdelava tal 8
Ravnanje z odpadno embalažo in ostanki FFS iz kmetijstva 9

AKTUALNO

- Tujci in sezonska dela v kmetijstvu 10
Koliko plačil boste letos prejeli za OMD? 11
Strokovna ekscurzija kmetijskih svetovalcev 12
Nova kasaška sezona 14

EKOLOŠKO KMETOVANJE

- Ekološka pridelava zelenjave ni korak nazaj 15

GOZD IN LES

- Prijava škode po divjadi 17
V Črnomlju o škodi po divjadi 18
Višina odstrela za medvede in volkove določena 18

PRAVNI NASVETI

- Zavarovane vrste živali in škoda 19

DELO ORGANOV KGZS

- O letu 2009 in pereh težavah 20

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

- Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana 20

MEDNARODNA DEJAVNOST

- Ab Hof – sejem neposredne prodaje 21

VABIMO

- Letos 1.173 dobrot 23
Podeželje v mestu Koper 24
Državno tekmovanje KVIZ »Mladi in kmetijstvo« 24

**Našim bralkam in bralcem
čestitamo ob 27. aprilu,
dnevu upora proti okupatorju.**

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Naslov: Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50, zelena.dezela@kgzs.si
Uredniški odbor: Andrej Kermavnar (predsednik), Ema Zadel (podpredsednica), Vlado Avguštin, Jože Benec, Bogdana Brilj, Marjana Cvirn, Maks Ipavec, Anita Jakuš, dr. Stane Klemenčič, Jože Meolic, Alojz Pori, Jernej Redek, Franc Režonja in Darinka Sebenik
Odgovorna urednica: mag. Tatjana Čop, tel.: 01/513 66 52, 01/513 66 40
Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.
Naslovnica: Belokranjske pisanice (foto: Boris Grabrijan)
Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. Tisk: SET, d.d.
Naklada: 92.000 izvodov. Cena: 0,35 €. Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Vnos zbirne vloge ne bo mogoč brez ureditve podatkov!

Kmetijsko ministrstvo opozarja, da je najpozneje dan pred oddajo zbirne vloge nujno potrebno urediti podatke v registru kmetijskih gospodarstev o:

1. GERK-ih,
2. namestniku nosilca pri kmetijah ter
3. trajnih nasadih.

Če podatki ne bodo urejeni, vnos zbirnih vlog ne bo možen!

Podatke o GERK-ih morate urediti v naslednjih primerih:

1. ob pregledu GERK-ov po posodobitvi v januarju letos ste ugotovili, da novo stanje GERK-ov ne odraža dejanskega stanja v naravi,
2. ob nakupu ali najemu novega zemljišča, ob prenehanju uporabe določenega zemljišča (prodaja, sprememba v nekmetijsko rabo),
3. sprememba vrste dejanske rabe ipd.

Podatke o namestniku nosilca je potrebno urediti, če so na kmetiji poleg nosilca še drugi člani kmetije in vpisa namestnika še niste uredili. Podatke vnesete v obrazec »Podatki o namestniku nosilca in gospodinjstvih na kmetiji« (obrazec je skupaj z navodili objavljen na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/> oz. je na voljo na upravnih enotah in na enotah kmetijske svetovalne službe) in ga s podpisom nosilca in namestnika pošljete na pristojno upravno enoto.

Neuskrajene podatke v registru kmetijskih gospodarstev lahko vidite na javnem pregledovalniku na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/autoLogin.jsp> ob navedbi KGM-MID številke. Neuskrajeni podatki so navedeni pod seznamom GERK-ov. Informacijo o neuskrajjenih podatkih o trajnih nasadih in drugih ste prejeli na izpisu iz registra kmetijskih gospodarstev ob posodobitvi GERK-ov konec januarja letos.

Zaradi zasedenosti upravnih enot vas pozivamo, da z urejanjem GERK-ov in vpisom namestnika nosilca kmetijskega gospodarstva ne odlašate, tudi če boste svojo zbirno vlogo oddajali šele ob koncu roka za oddajo zahtevkov!

Divja odlagališča na površini dveh Bohinjskih jezer!

Partner v akciji Očistimo Slovenijo, ki bo potekala 17. aprila 2010, je tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju s kmetijsko-gozdarskimi zavodi in strojnimi krožki.

Organizator aprilske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu je Društvo ekologov brez meja. Kot partner se je pridružila tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, saj si tudi njeno članstvo zanesljivo želi čim manj divjih odlagališč in čim bolj čisto podeželje.

Večji del projekta se nanaša na popis in čiščenje divjih odlagališč. V Sloveniji je 50 do 60 tisoč divjih odlagališč odpadkov, večjih od 1 m³, zasedajo pa okoli 6 km² – to je dvakratna površina Bohinjskega jezera. Lastniki zemljišč morajo po zakonu divja odlagališča čistiti na svoj račun, čeprav smeti največkrat odlagajo neznanci od blizu in daleč. Akcija Očistimo Slovenijo v enem dnevu je priložnost, da skupaj očistimo divja odlagališča. Organizatorji pripravljajo digitalni register divjih odlagališč. Pod vodstvom Uprave RS za zaščito in reševanje sta 13. in 20. marca potekali dve veliki lokalni akciji divjih odlagališč.

Čistilna akcija bo potekala 17. aprila. Svojo udeležbo lahko prijavi preko spletne strani www.ocistimo.si ali pa pripravljenost za sodelovanje sporočite koordinatorju akcije Očistimo Slovenijo v vašem kmetijsko-gozdarskem zavodu. Zlasti vabimo vse kmete, ki posedujejo kmetijsko mehanizacijo, da bi 17. aprila prostovoljno pomagali pri odvozu smeti od divjih odlagališč do zbirnih točk v občinah. Če bi vsak Slovenec nabral eno vrečo odpadkov, bi v enem samem dnevu očistili vsa divja odlagališča, obrežja rek, parke, pohodniške in sprehajalne poti ter skupaj napolnili 64 olimpijskih bazenov. Akcija Očistimo Slovenijo v enem dnevu v bistvu ni nikogaršnja, a je hkrati od vseh.

Ker vsaka roka šteje, bomo veseli vašega sodelovanja!

Bodo kmetje ostali pred zaprtimi vrati zavarovalnic? KGZS poziva vlado, naj ustvari red!

V večini primerov se višina premijskih stopenj pri zavarovanju kmetijske proizvodnje dviguje, kar ob novih omejitvenih ukrepih, kot so odbitna franšiza ter navzgor omejena zavarovalna vsota, pomeni vidno manjše zanimanje kmetov za zavarovanje proizvodnje. Kot je na novinarski konferenci 22. marca 2010 v Sadjarskem centru Bilje povedal predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Ciril Smrkolj, Zavarovalnica Maribor (ZM) napoveduje postopni umik iz zavarovanj kmetijskih posevkov in trajnih nasadov. Tudi na Zavarovalnici Triglav (ZT) bodo kmetijska zavarovanja kmetom ponujena ob pogojih visokih odbitnih franšiz, hkrati pa v ZT poročajo, da sami ne bodo zmogli prevzeti vseh kmetov drugih zavarovalnic. »V takih primerih bodo zavarovanja izvajali selektivno. To pomeni, da bo lahko večje število

kmetov ostalo pred zaprtimi vrati zavarovalnic, brez možnosti zavarovanja, kar je nedopustno.« je povedal predsednik KGZS Ciril Smrkolj. »Nerazumno je, da zavarovalnice v tej krizi višajo stroške zavarovanja kmetom, jim bistveno znižujejo zavarovalno jamstvo, ali se celo umikajo iz kmetijskih zavarovanj. Zato KGZS poziva v prvi vrsti državo, da poskrbi, da lahko vsi kmetje koristijo tovrstno državno pomoč,« je izpostavil

predsednik KGZS Ciril Smrkolj. Hkrati KGZS poziva zavarovalnice in njihove lastnike (v ZT je večinski lastnik država), da v letu 2010 ne spreminjajo svojih zavarovalnih pogojev in nadaljujejo s sklepanjem zavarovanj kot v predhodnih letih, saj to kmetje, člani KGZS, od njih upravičeno pričakujejo.

» STANE LEVART

» IVANA BRATOŽ

Najbolj ponosen na obsežne melioracije

Z novim letom se je upokojil kmetijski svetovalec in vodja izpostave kmetijske svetovalne službe Trebnje Anton Zaletel. Ob tej priložnosti smo z njim naredili pogovor za Zeleno deželo.

Do nastopa dela v kmetijski svetovalni službi je opravljal različne funkcije v Kmetijski zadrugi Trebnje. Veliko se je ukvarjal z urejanjem zemljišč na območju Suhe krajine. Sodeloval je tudi pri FAO programu, ki se je izvajal na območju Suhe krajine, pa tudi pri projektih celovitega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV) za naselja Knežja vas, Čatež in Sela Šumberk.

Ali se vam je bilo pred leti ob reorganizaciji kmetijske svetovalne službe težko odločiti za delo svetovalca?

Ni se mi bilo težko odločiti. Vedel sem, da bom tako bliže kmetom in jim bom lahko svetoval. Pred reorganizacijo kmetijske svetovalne službe sem delal kot kmetijski pospeševalec. Vedel sem, da bom po novem lahko več časa posvetil svetovanju, saj sem prej v okviru zadruge imel tudi druge zadolžitve, kot je bil na primer odkup živine.

Kako se je z leti spreminjalo vaše delo?

Ko sem nastopil službo, sem bil najprej terenski svetovalec, potem pa sem postal tudi vodja trebanjske enote kmetijske svetovalne službe. Ob vodenju sem bil ves čas svetovalec na območju Dobrnica in Velikega Gabra. Do leta 1990 je bil glavni cilj

svetovati, kako čim več pridelati, potem pa smo začeli svetovati v smer kakovosti. Spremembo je zaznamoval prehod iz količine v kakovost. Z uvedbo ukrepov skupne kmetijske politike pa se je delo preusmerilo na urejanje katastra in zemljišč – predvsem, da so upravičenci prejeli čim več sredstev.

Kateri izzivi so najbolj zaznamovali vaše delo?

Veliko delo smo naredili na področju organizacije društev. Sodeloval sem pri ustanovitvi in organizaciji govedorejskega, ovčerejskega, čebelarkega in vinogradniškega društva, pa tudi strojnega krožka Temenica-Mirna. Drugo pomembno področje delovanja je bil razvoj večjih kmetij, zlasti gradnja velikih hlevov. Bil sem prisoten pri gradnji vseh hlevov za črede nad 50 glav živine. V tem času smo zgradili okoli 15 večjih hlevov. Pomembno je bilo tudi delo na izboljševanju kmetijskih zemljišč, kjer smo izvajali agromelioracije na suhokranjskem delu trebanjske občine. Skupaj smo meliorirali okrog 3.500 hektarjev kmetijskih zemljišč.

Na katere dosežke v svoji dolgoletni karieri ste najbolj ponosni?

Najbolj sem ponosen na obsežne melioracije, ki smo jih naredili, zadovoljen pa sem tudi z de-

Anton Zaletel je pred službovanjem v kmetijski svetovalni službi delal v Kmetijski zadrugi Trebnje, kjer se je ukvarjal z urejanjem zemljišč.

lom pri društvih. Tudi organizacija velikih kmetij, ki so osnova za napredek kmetijstva v občini, je pomemben dosežek. V posebno zadovoljstvo pa mi je, da sem imel ves čas dobre odnose s kmeti, saj z nikomer nisem imel težav pri komunikaciji.

Tudi vaš prispevek k nastanku Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije ni zanemarljiv?

Že zgodaj sem se zavedel pomena nastanka stanovske organizacije kmetov, zato sem si prizadeval za ustanovitev zbornice. Bil sem vnet zagovornik nastanka zbornice. Dejavno sem se vključil v

delo zbornice, saj sem bil tajnik izpostave Trebnje. Menim, da če ne bi bilo zbornice, bi bilo stanje v kmetijstvu slabše.

Verjamemo, da tudi po upokojitvi ne boste mirovali.

Najprej se bom moral navaditi na nov stan. Posvetil se bom družini, vnukom in ljubiteljskemu vinogradništvu, rad pa bi prebral tudi kako dobro knjigo, za kar do sedaj nisem imel dosti časa. Vseeno pa mi ostane še ena pomembna dolžnost, saj sem predsednik krajevne skupnosti Rače selo.

»MARJAN PAPEŽ

Poljedelstvo v Sloveniji in v svetu

Poljedelstvo je pomembna kmetijska panoga, saj poleg pridelave hrane s pridelavo krme predstavlja tudi temelj živinoreje. Slovenija ima naravne danosti za pridelavo večine poljščin.

V Sloveniji je bilo po podatkih Statističnega urada v letu 2008 približno 180.000 ha njiv in vrtov, od tega je žito raslo na približno 105.000 ha površin, dobrih 8.000 ha je bilo namenjenih pridelavi oljnic, krompir je v letu 2008 rasel na 4.400 ha njiv. Trave in travno-deteljne mešanice so rasle na približno 30.000 ha, krmne korenovke pa na dobrih 1.500 ha površin.

Skoraj 60 % njiv je namenjenih pridelavi žita, zlasti koruze za zrnje in pšenice, dobrih 30 % pa pridelavi zelene krme, kjer prevladujeta silažna koruza ter trave in travno-deteljne mešanice. Od leta 2005 se je setvena struktura njiv precej spremenila. Povečal se je delež pšenice in drugih strnih žit, oljnic ter krmnih koševin, zmanjšal pa delež silažne koruze in krompirja.

Po prvih ocenah Statističnega urada RS za leto 2009 je bila letna večina poljščin slabša od predhodnega leta. Še posebej je bila zaradi neugodnih vremenskih raz-

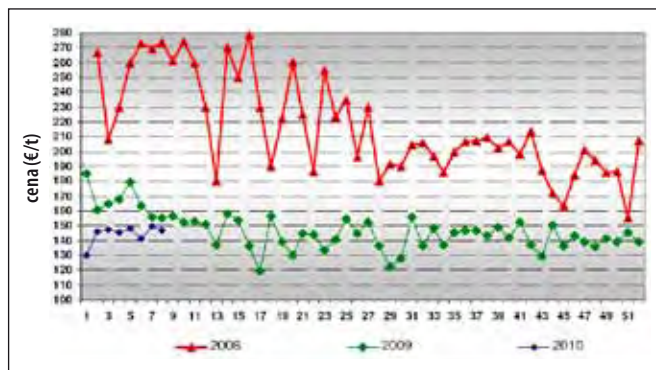
Pridelave nekaterih žit in poljščin v letih 2008 in 2009 (Vir: SURS, KIS)

	Površina (ha)		Indeks	Pridelek (t/ha)		Indeks	Skupni pridelek (t)		Indeks
	2008	2009	2009/08	2008	2009	2009/08	2008	2009	2009/08
Pšenica in pira	35.413	35.419	100,0	4,53	3,96	87,4	160.297	140.133	87,4
Rž	714	914	128,0	2,91	2,59	89,0	2.080	2.369	113,9
Ječmen	19.229	20.562	106,9	3,99	3,45	86,3	76.788	70.877	92,3
Tritikala	3.241	3.441	106,2	4,09	3,98	97,2	13.260	13.688	103,2
Oves	1.887	1.749	92,7	2,64	2,40	90,8	4.987	4.196	84,1
Koruza za zrnje	43.698	39.675	90,8	7,32	7,55	103,2	319.902	299.650	93,7
Silažna koruza	25.663	25.895	100,9	43,12	44,08	102,2	1.106.505	1.141.407	103,2
Oljna ogrščica	4.442	4.541	102,2	2,46	2,20	89,2	10.949	9.980	91,1
Buče za olje	3.414	4.404	129,0	0,53	0,53	99,6	1.821	2.340	128,5
Krompir, pozni	3.863	3.694	95,6	22,93	25,26	110,2	88.572	93.297	105,3
Hmelj	1.638	1.711	104,5	1,41	1,58	112,3	2.304	2.702	117,3

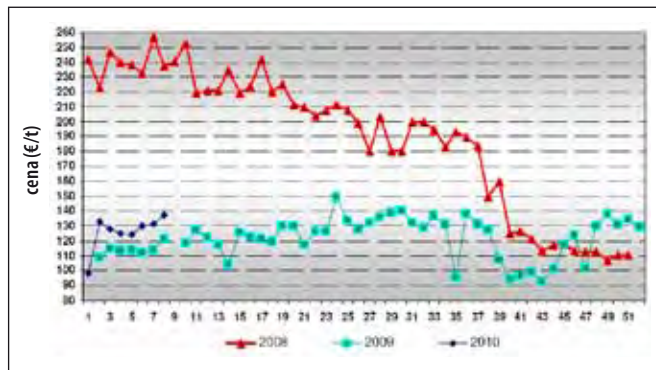
mer količinsko in kakovostno slabša letina strnih žit in oljne ogrščice. Izjema so koruza, krompir in hmelj, kjer so bili pridelki dobri.

Po prvih ocenah jesenske setve 2009 je bilo v primerjavi z letom 2008 posejanih dobrih 7 % manj površin s pšenico in piro, manj je bilo posejanega tudi ječmena, več pa rži, tritikale in oljne ogrščice.

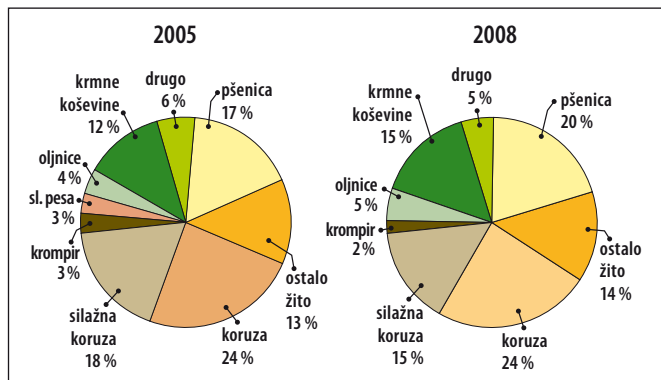
V Sloveniji porabimo več žita kot ga pridelamo. Stopnja samooskrbe z žiti je v zadnjih petih letih v povprečju znašala 58 %. Zelo malo je tržnega odkupa, saj se okrog dve tretjini žita porabi za krmo. Prevladuje

Gibanje cen pšenice po posameznih tednih v letih 2008, 2009 in 2010 v Sloveniji (Vir: ARSKTRP)

Gibanje cen koruze po posameznih tednih v letih 2008, 2009 in 2010 v Sloveniji (Vir: ARSKTRP)

Setvena struktura njiv; 2005 in 2008 (Vir: KIS)

tržni odkup krušne pšenice. Pridelava oljnic se je v zadnjih letih povečala.

Cene večine poljščin so v letu 2009 močno padle, cena žit celo za 35 % (predvsem na ra-

čun slabe kakovosti pšenice in ponovnega padca cen koruze), padle so tudi cene industrijskih rastlin in krompirja. Stroški v kmetijstvu so bili v letu 2008 izjemno visoki. V letu 2009 so stroški sicer rahlo padli, vendar precej manj, kot so padle cene pridelkov, zato se je ekonomski položaj kmetov v primerjavi s preteklim letom še poslabšal.

PROIZVODNJA IN STANJE NA TRGU POLJŠČIN V EU IN DRUGOD

Podobno kot v Sloveniji so na njivah Evropske unije žita v povprečju najbolj zastopana, sledijo jim krmne rastline. Površine pod žiti so se od leta 2002 precej spreminjale, prav tako tudi proizvodnja. Po padcu proizvodnje v letu 2003 zaradi hude suše je rekordno vrednost dosegla v letu 2004, nato je do leta 2007 proizvodnja padla za 20 %. To je vodilo v pomanjkanje zalog žit v Evropski uniji in svetu in skokovit dvig cen žit. Zato so v letu 2008 površine pod žiti močno narasle, kar pa je potem v drugi polovici leta 2008 vodilo v izreden padec cen. Površine pod oljnicami so do leta 2007 naraščale, v letu 2008 pa je bil zaznan rahel padec predvsem zato, ker so kmetje v tem letu zaradi pričakovanja visokih odkupnih cen namenili precej več površin žitu.

Proizvodnja žit v EU-27 v letu 2009 je bila v primerjavi z letom 2008 po ocenah Evropske komisije nižja za 22 milijonov ton in naj bi znašala 293 milijonov ton. Po napovedih naj bi se v letu 2010 v EU-27 površine pod oljnicami povečale za 5 %, pod krušno pšenico za 1 %, površine z ječmenom naj bi se zmanjšale za 6 %, s koruzo za 2 %, povečale pa naj bi se še površine pod stročnicami, in sicer za 6 %.

Po ocenah IGC (International Grains Council) je proizvodnja žit v svetu v letu 2009 znašala

1.768 milijonov ton. Po napovedih (konec februarja) naj bi bilo v letu 2010 v svetu pod pšenico in ječmenom nekoliko manj, pod koruzo pa nekoliko več površin kot v letu 2009.

INTEGRIRANA IN EKOLOŠKA PRIDELAVA POLJŠČIN

Poleg konvencionalne pridelave ima v Sloveniji vse večji pomen tudi sonaraven način pridelave poljščin. Integrirana pridelava je naravi prijazen način pridelave, pri kateri se z uravnoteženo uporabo agrotehničnih ukrepov zmanjšuje negativne vplive kmetovanja na okolje in zdravje ljudi, obenem pa se prideluje kakovostna in zdrava hrana.

Pri integrirani pridelavi mora pridelovalec upoštevati Pravilnik o integrirani pridelavi poljščin in tehnološka navodila za integrirano pridelavo poljščin, ki jih vsako leto izda Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Pravilnik in tehnološka navodila določata tehnologijo pridelave, postopke kontrole in način označevanja. Integrirana pridelava poteka pod stalno kontrolo organizacij za kontrolo in certificiranje, ki pridelovalcu izdajo certifikat v skladu s predpisi.

Tehnološka navodila natančno določajo način ravnanja s tlemi, kolobarjenje, gnojenje, namakanje, skladiščenje, varstvo rastlin idr. V Sloveniji se je integrirana pridelava pričela uvajati v letu 1991. Od leta 2004 naprej je vzpostavljen tudi sistem integrirane pridelave poljščin. Od leta 2004 do leta 2008 je število pridelovalcev, vključenih v integrirano pridelavo poljščin, precej naraslo, povečale so se tudi površine z integrirano pridelavo poljščin.

V kontrolo integrirane pridelave je bilo v letu 2008 vključenih približno 25 % vseh njivskih površin.

Nekaj poljščin je pridelanih tudi na ekološki način. Za ekološko pridelavo prav tako veljajo določena pravila in omejitve, kontrolirajo pa jo prav tako organizacije za kontrolo in certificiranje. Pri ekološki pridelavi mora pridelovalec upoštevati Uredbo sveta (ES) št. 834/2007, Uredbo komisije (ES) št. 889/2008, v kateri so navedena podrobnejša pravila, ter z njima povezane dopolnitve. Poleg tega v Sloveniji velja še Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil.

POLJEDELSTVO V OKVIRU UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE

Pri ohranitvi njivskih površin imajo veliko vlogo prav ukrepi kmetijske politike.

Za pridelavo na njivah je možno uveljavljati neposredna, izravnalna in kmetijsko-okoljska plačila. Ključna za uveljavljanje neposrednih plačil je plačilna pravica, to je pravica do plačila na hektar upravičene površine, in je sestavljena iz regionalnega plačila in iz morebitnih dodatkov.

V letu 2010 in 2011 na njivskih površinah upravičenci lahko pridobijo pomoč za stročnice kot proizvodno vezano plačilo in le-ta v letu 2010 znaša 55,57 evrov, v letu 2012 pa se bo vključila kot dodatek k plačilnim pravicam.

Število pridelovalcev in površine, vključene v kontrolo integrirane pridelave poljščin po letih (Vir: MKGP)

Leto	Število pridelovalcev	Površina (ha)
2004	920	28.487,08
2005	1.394	32.819,78
2006	1.572	36.459,85
2007	1.930	43.267,28
2008	1.882	44.357,00

Na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) je možno pridobiti tudi izravnalna plačila, ki se v višini razlikujejo med posameznimi kmetijskimi gospodarstvi (glede na uvrščenost kmetijskega gospodarstva v različna območja z omejenimi dejavniki za kmetijsko pridelavo, od kakovosti zemlje, nagiba površin ...).

Za izvajanje okolju prijaznih načinov kmetovanja kmet lahko pridobi tudi kmetijsko-okoljska plačila.

V programskem obdobju 2007-2013 se izvajata dve shemi kmetijsko-okoljskih plačil: kmetijsko-okoljski ukrepi iz Programa razvoja podeželja 2004-2006 ter kmetijsko-okoljski podukrepi iz 2. osi programa razvoja podeželja 2007-2013. V letu 2010 se bo izvajanje ukrepov SKOP zaključilo še za zadnje upravičence, ki so se v te ukrepe vključili v letu 2006. Tako bodo v letu 2010 pridelovalci poljščin, ki so se v letu 2006 vključili

V Sloveniji je bilo leta 2008 180.000 hektarjev njiv, od tega je pod žitom okoli 105.000 hektarjev.

li v ukrep ekološko kmetovanje, lahko uveljavljali plačila za ukrepe ekološkega kmetovanja, ki znaša za poljščine na njivah 277,8 evrov na hektar. Za ukrep ekološko kmetovanje upravičenci lahko ob izpolnjevanju predpisanih pogojev pridobijo tudi sredstva za delno kritje stroškov kontrole, in sicer 66 evrov na KMG.

Možnost pridobitve sredstev je tudi za pridelovalce, ki so vključeni v izvajanje kmetijsko-okoljskih podukrepov (KOP) iz Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013. Kar nekaj podukrepov je namenjenih tudi pridelovalcem poljščin, vendar se z njivskimi površinami na novo

lahko vključujejo le v podukrep ekološkega kmetovanja. Za večino podukrepov pa lahko plačilo uveljavijo tisti, ki so se v izvajanje podukrepov vključili v letu 2007. S kombinacijo različnih podukrepov KOP 2007-2013 je v letu 2010 za njivske površine možno dobiti največ 600 evrov na hektar. Tako za integrirano poljedelstvo v letu 2010 dobijo 197,21 evrov na hektar, za ekološko pridelavo poljščin 298,07 evrov na hektar, obstajajo pa še drugi podukrepi, zanimivi za poljedelce, kot so: ozelenitev njivskih površin, ohranjanje kolobarja, pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin, pokritost tal na vodovar-

stvenem območju ... Zahteve za posamezen podukrep in možne kombinacije med posameznimi podukrepi, možne zamenjave med podukrepi pa so natančneje opredeljene v Uredbi o plačilih za ukrepe osi 2 iz programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2010-2013 (Uradni list RS, št. 14/2010).

S slovenskih polj vse bolj izginjajo različne kulture, kolobar je vse ožji. Vse težje je s pridelavo doseči ustrezen zaslužek. Kmetje se soočajo z velikimi težavami tudi zaradi klimatskih sprememb in posledično izrednih vremenskih pojavov. Z določeni-

nimi spremembami, kot so združevanje zemljišč, uvajanjem novih tehnologij, povezovanjem, s prilagoditvijo sortimenta in prilagoditvijo vrste poljščin spremenjenim klimatskim razmeram bodo pridelovalci lahko bolj konkurenčni na trgu. Nove možnosti ostajajo še v večji tržni usmerjenosti, razvoju dopolnilnih dejavnosti, vstopanju v sheme kakovosti in s tem višji dodani vrednosti proizvodov ter v uvajanju novih poljščin in proizvodov iz njih.

»TONČKA JESENKO

Testiranje škropilnic in pršilnikov v letu 2010

Tudi v letošnjem letu bodo potekala testiranja škropilnic in pršilnikov za vse tiste lastnike naprav, ki so po Zakonu o fitofarmaceutskih sredstvih (U.l. RS, št. 35/07) dolžni vsaki dve leti opraviti pregled pri pooblaščenem nadzornem organu.

Vsem lastnikom škropilnic in pršilnikom svetujemo, da na svoji napravi preverijo veljavnost znaka (nalepke) o pregledu.

vitve tega pravilnika še ni bil podeljen znak o pregledu, pred prvim pregledom in vpisom v evidenco naprav nadzornemu organu predložiti dokazilo o nakupu naprave, iz katerega so razvidni čas nakupa in tehnični podatki ter dokazilo o pridobljenem certifikatu o skladnosti za napravo za nanašanje fitofarmaceutskih sredstev v Republiki Sloveniji.

Lastnik, ki pripelje na pregled napravo, ki je že bila pregledana, in je znak o pregledu izgubil ali uničil, mora nadzornemu organu predložiti poročilo o zadnjem pregledu. Vsem lastnikom škropilnic in pršilnikov svetujemo, da na svoji napravi preverijo veljavnost znaka o pregledu (nalepke), in v primeru, da je že oziroma bo v letu 2010 veljavnost potekla, poskrbijo za redni pregled svoje naprave .

»MARTIN MAVSAR
KGZS – Zavod Novo mesto

Spomladanska obdelava tal

Vsako globljo obdelavo moramo spomladi opuščati. Plug le redko uporabimo, ker ravno tedaj delamo z njim napake, prekinjamo kapilarni sistem, zapravljamo vlogo iz ornice, spravljamo na površje plevelno seme in kolesa tlačijo tla. Obdelava tal spomladi naj bo kar se da minimalna ali, strokovno rečeno, konzervirajoča, da konzerviramo zimsko vlogo v ornici.

Osnovni namen spomladanske obdelave je ravnanje površine tal, priprava tal za setev, rahljanje tal, zatiranje plevela in osušitev gornjega sloja ornice. Če si hočemo prihraniti spomladansko obdelavo, moramo opraviti jesensko oranje zelo skrbno. Na težkih tleh, kjer zmrzal ne seže globoko v tla, je brazdo bolje že jeseni zravnati, sicer bo grudičasta struktura le v jarkih, na grebenih pa ostanejo grude. V naših pedoklimatskih pogojih še zmeraj velja pravilo, da njivo za setev jarrin po možnosti preorjemo v jeseni. Zorana zemlja je sposobna zadržati več zimske vlage in tla se bolje sklenejo. Spomladi je učinkovito le oranje težkih glinastih in oglejenih tal, ki se počasi segrevajo in počasi osušujejo, z oranjem povečamo volumen tal, tako se tla hitreje ogrejejo.

Na zoranih tleh spomladi najprej uporabimo vlačo, ki ima trojni pomen: izravna jesensko brazdo, uniči plevel, ki je vzklil jeseni in pozimi ni pozebel, razbije skorjo in pripravi plitvo pozemljino, ki preprečuje izgubo vode iz spodnjih plasti. Zaradi prevodnosti toplote proti površini vzpodbudi plevelno seme, da zgodaj vzklji in ga pozneje z brano še lahko uničimo. Vlačo uporabimo zgodaj spomladi, ko

se grebeni brazde osušijo 2-3 cm globoko. Vlača dela 2-3 cm globoko, tre in pritiska grude v zemljo. Čim težja je zemlja, tem težja mora biti vlača. Vlačimo poševno na brazde pri hitrosti 6-7 km/h. V nestrukturni zemlji je vlača škodljiva, ker dež zapere površje in naredi skorjo. Na taki zemlji so bolj primerne lahke brane, ki imajo isti pomen kot vlača, to je, da se zemlja zgoraj hitro osuši in omogoči zgodnja setev.

Spomladi preoravamo le zelo težka in hladna tla, ki so se čez zimo sesedla, in če zaoravamo poleg dosevka še hlevski gnoj. V tem primeru pa moramo paziti, da se nam brazda ne izsuši, kar se spomladi zelo hitro zgodi. Z oranjem prekinemo kapilarni vzpon vode, zato moramo po spomladanskem oranju opraviti zgoščevanje tal z zgoščevalnimi valji, brano, krožno brano ali rotacijsko brano, odvisno od tipa tal in kakovosti oranja.

Z brano zdrobimo in poravnamo brazde. Brana zemljo presejavo, na površje spravlja debelejšje grude, drobnejše pa nasuje pod nje. Brana najbolje dela v srednje vlažni zemlji. Na mokri in na presušeni zemlji naredi več škode kot koristi. Težko zemljo branamo neposredno za plugom. Brana najbolje poravna in drobi brazde, če dela pravokotno na njihovo smer ali vsaj poševno.

Krožne brane uporabimo za

Krožne brane z zgoščevalnimi valji

branje zorane ledine, deteljišč in presušeni brazd na težki zemlji. Vsaka krožna brana mora imeti najmanj dve bateriji, poševno eno nasproti drugi, da bolje koluti obračajo, mešajo in rahljajo zemljo. Krožna brana z nasekanimi koluti bolje drobi grude in reže rušo, zato je primerna za podoravanje podorin, za obdelavo strnišča in za popraviljanje napak pri napačnem oranju. Primerna je za obdelavo vlažnih tal, ko je zemlja še premokra in nepogrešljiva za združena orodja za obdelavo težkih tal.

Težko zemljo s presušeni brazdami je mogoče kakovostno pripraviti za setev le z gnano delovno napravo, kot je rotacijska brana ali vrtavkasta brana. Rotacijska brana v agregatu z grebači je osnovno orodje za konzervacijsko obdelavo tal.

Rotacijske brane se obnesejo pri obdelavi strnišča in pri dopolnilni obdelavi težke zemlje s presušeni brazdami. Dobro drobijo grude in mešajo zemljo z rastlinskimi ostanki. Zemljo pa razslojijo in tudi površja njive ne poravnajo.

Za dopolnilno obdelavo težke zemlje za gomoljnice in korenovke je primerna vrtavkasta brana. Dobro drobi grude in kepe pod površjem zemlje. Vrtavkasta brana nekoliko razsloji talne delce, manjše odlaga nižje, večje pa bliže površini tal. Plevel in ostanki žetve, ki jih plug ni podoral, pa ostanejo po dopolnilni obdelavi z vrtavkasto brano na površju.

V zadnjih letih se je dokaj razširila ozelenitev tal s prezimnimi dosevki, katere preoravamo spomladi, kar pa ni najbolj ugodno. Pri

vklučevanju prezimnih do-sevkov v kolobar si moramo zastaviti nekoliko sodobnejši pristop k obdelavi tal. Globoko oranje opravimo pred setvijo dosevka pozno poleti ali jeseni. Spomladi prezimni posevek pokosimo

ali zmulčimo ali poškopimo s herbicidom na osnovi gifosata in z orodji za konzervirajočo obdelavo pripravimo tla za setev jarin. Najbolj primerna orodja za obdelavo tal so plitvi grebači v kombinaciji z rotacijski-

mi ali diskastimi branami ali rotacijske brane. Na hladnih in težkih tleh je s plitvo obdelavo spomladi potrebno vnesti nekaj zraka, da se tla hitreje segrejejo. Na lahkih in humusnih tleh in tam, kjer so predhodne

kulture s koreninskim sistemom dobro drenirale in zrahljale tla, je možna tudi neposredna setev.

» ZITA FLISAR NOVAK
KGZS – Zavod Murska Sobota

Ravnanje z odpadno embalažo in ostanki FFS iz kmetijstva

V kmetijstvu se pogosto srečujemo z vprašanjem, kam z odpadno embalažo in odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki nastajajo zaradi del v kmetijstvu. Ob začetku sezone je prav, da se o postopkih pravilnega in varnega odstranjevanja tovrstnih odpadkov bolj podučite.

Začenja se škropilna sezona in ob nakupu novih fitofarmaceutskih sredstev (FFS) je priložnost, da uredite tudi stare zaloge neuporabnih ostankov in odpadne embalaže FFS iz pretekle sezone.

Pri oddajanju odpadkov, ki nastanejo zaradi uporabe FFS, je potrebno ločiti, ali gre za pravilno očiščeno prazno embalažo FFS ali pa za neuporabna FFS (skupaj z njihovo embalažo) ter odpadno embalažo z ostanki FFS. Poleg tega je potrebno ločiti med odpadki, ki nastajajo zaradi izvajanja del v kmetijstvu, in odpadki, ki nastajajo kot komunalni odpadki.

Opadki, ki nastajajo zaradi izvajanja del v kmetijstvu, **niso komunalni odpadki**, zato jih ne smemo prepuščati kot mešane komunalne odpadke ali kot ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov izvajalcu javne službe.

PRAVILNO OČIŠČENA ODPADNA EMBALAŽA FFS

Pravilno očiščena odpadna embalaža FFS ni nevaren odpa-

dek. Embalaža FFS se izprazni ob pripravi škropilne brozge. Odpadno embalažo tekočih FFS, ki so pakirana v ročke, plastenke, steklenice in pločevinke, moramo trikrat temeljito izprati s čisto vodo, izprazniti v rezervoar škropilnice in osušiti. Odpadno embalažo trdnih fitofarmaceutskih sredstev, npr. granulato, prahu, WP, WG formulacij, je treba temeljito izprazniti. Odpadnih vrečk, v katerih so bili embalirani granulati ali prah, ne izpiramo. Pokonci postavljeno očiščeno in odprto embalažo je treba nato shraniti v zaščitenem in suhem prostoru, dokler je ne oddamo kot odpadno embalažo. Zamaške hranimo ločeno, ob embalaži. Kadar je pripravek pakiran tako, da ga sestavljata dve embalažni enoti, npr. karton/papir in PE vrečka, in sta obe embalažni enoti ustrezno označeni z etiketami proizvajalca, lahko sekundarno oz. zunanjo kartonasto/papirnato embalažo oddamo družbi za ravnanje z odpadno embalažo kot nenevaren

odpadek. Kadar pa je primarna embalaža že s strani proizvajalca pritrjena na sekundarno embalažo, zanjo do oddaje družbi za ravnanje z odpadno embalažo veljajo enaka pravila ravnanja, kot so opisana v prejšnjem odstavku.

Izjema je embalaža FFS, v kateri so bila embalirana sredstva s skupino nevarnosti T, T+ ali E (nevarno blago). Le-to po pravilnem čiščenju hranimo in oddamo ločeno od ostale odpadne embalaže in drugih odpadkov.

Pravilno izpraznjeno in očiščeno embalažo shranimo v plastično vrečko, ki jo opremo s svojimi podatki: ime, priimek in naslov ter jo **brezplačno** oddamo distributerju (trgovcu, kjer smo kupili FFS) ali v eno od zbiralnic družb za ravnanje z odpadno embalažo.

ODPADNA FFS

Odpadna embalaža FFS, ki ni bila pravilno očiščena ali je ni bilo mogoče očistiti, ter neuporabna FFS, ki jim je potekel

rok uporabe ali niso več registrirana (skupaj z njihovo embalažo), nastala pri izvajanju del v kmetijstvu, so prav tako nekomunalni odpadki in jih lahko **brezplačno** oddamo na prodajnem mestu FFS, najmanj v času, ko se izvaja prodaja FFS.

Več informacij lahko pridobite na prodajnih mestih fitofarmaceutskih sredstev, na Agenciji RS za okolje (<http://www.arso.gov.si/>), na GIZ fitofarmacije ali pri SLOPAK d.o.o., ki je, poleg tega, da deluje kot ena izmed družb za ravnanje z odpadno embalažo, tudi nosilec edinega skupnega načrta ravnanja z odpadnimi FFS.

» TONČKA JESENKO
» IRIS ŠKERBOT
KGZS – Zavod Celje

Tujci in sezonska dela v kmetijstvu

Vlada Republike Slovenije je z Uredbo o omejitvah in prepovedih zaposlovanja in dela tujcev, ki jo je sprejela v februarju, prepovedala izdajanje novih delovnih dovoljenj za sezonsko delo. Kmetijska gospodarstva bi s tem ostala brez izkušene tuje delovne sile pri posameznih usmeritvah, kar bi privedlo do velike gospodarske škode. Zaradi tega je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije dosegla dogovor glede možnosti in dopustnosti pridobivanja delovnih dovoljenj za tujce za izvedbo pogodbenih storitev sezonskega značaja v kmetijstvu. S tem je dosegla rešitev problematike o prepovedi izdajanja novih delovnih dovoljenj za sezonsko delo, torej dovoljenj za sezonsko delo tujcev v kmetijstvu.

Delo tujcev v Republiki Sloveniji je urejeno z Zakonom o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-UBP2, Uradni list RS, št. 76/2007), ki določa pogoje, pod katerimi se lahko tujec zaposli (pogodba o zaposlitvi) ali dela (pogodba o delu). Za sklenitev katerekoli pogodbe mora tujec imeti delovno dovoljenje (določene izjeme zakon posebej opredeljuje, mednje pa ne spada delo v kmetijstvu in gozdarstvu). O izdaji delovnega dovoljenja odloča Zavod RS za zaposlovanje skladno s Pravilnikom o delovnih dovoljenjih, prijavi in odjavi ter nadzoru nad zaposlovanjem in delom tujcev (Uradni list RS, št. 37/2008, 28/2009). Število delovnih dovoljenj je navzgor omejeno z letno kvoto, ki jo določa Vlada RS z Uredbo o določitvi kvote delovnih dovoljenj, s katero se omejuje število tujcev na trgu dela. S predmetno uredbo je za leto 2010 določena kvota 500 dovoljenj za sezonsko delo tujcev. V to kvoto sodijo tudi delovna dovoljenja za sezonsko delo v kmetijstvu. Naknadno je z Uredbo o omejitvah in prepovedih zaposlovanja in dela tujcev (Uradni list RS, št. 12/2010) zaradi kriznih razmer na trgu dela in naraščajoče brezposelnosti v celoti prepovedala izdajo novih dovoljenj za sezonsko delo. Torej tudi dovoljenj za sezonsko delo v kmetijstvu in gozdarstvu.

Prepoved izdaje novih dovoljenj velja od 20. februarja do najkasneje 30. aprila letošnjega leta. **To pomeni, da bodo vsi, ki so zaprosili za izdajo delovnega dovoljenja za sezonsko delo tujcev pred 20. februarjem, obravnavani po postopku za izdajo tovrstnega dovoljenja in jih Uredba o prepovedi izdaje novih dovoljenj ne zadeva.** Pričakujemo ponovno sprostitve sezonskega dela tujcev v kmetijstvu tudi po preteku veljavnosti omenjene uredbe. V vmesnem času (od 20. februarja do 30. aprila 2010) pa bi kmetje smeli najemati tujo delovno silo le po predhodni kontroli trga dela (pomeni, da v evidenci Zavoda RS za zaposlovanje ni ustreznih domačih ali z njimi izenačenih brezposelnih oseb, državljanov držav članic Evropske unije in Švice) in pod pogojem sklenitve pogodbe o zaposlitvi.

Glede na posebne delovne pogoje in razmere, nujno potrebna posebna znanja izvajalca dela in glede na nizko proizvodnost slovenskega kmetijstva, si naši kmetje ne bi mogli zagotoviti pravočasnega in zadostnega števila ustreznih delavcev. Da bi našli primerno ureditev nastalega stanja, so se predstavniki KGZS sestali s predstavniki Ministrstva za delo, družino in

socialne zadeve. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki hmeljarjev in sadjarjev. Po temeljiti predstavitvi dejanskega stanja v kmetijstvu je bila oblikovana rešitev težav, nastalih s prepovedjo izdajanja novih delovnih dovoljenj za sezonsko delo v kmetijstvu, v naslednjih sklepih:

1. V skladu s 23. členom Zakona o zaposlovanju in delu tujcev lahko tujci, ki niso registrirani za opravljanje dejavnosti, s stalnim prebivališčem izven Republike Slovenije, pridobijo dovoljenje za delo za izvedbo pogodbenih storitev v primerih, ko se zahteva specialistično znanje izvajalca storitve, ki ga ni mogoče zagotoviti s ponudbo na notranjem trgu. Dovoljenje za delo bo izdal Zavod za zaposlovanje na vlogo naročnika storitve (kmeta) na obrazcu ZRSZ-TUJ-3. Naročnik posreduje

zavodu obvestilo o potrebi po sklenitvi pogodbe (9. člen Zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti, ZZPB, Uradni list RS, št. 7/2010), prav tako pa mora tudi obvestiti o sklenjeni pogodbi.

2. Zavod za zaposlovanje bo morebitne ustrezne kandidate v evidenci brezposelnih obveščal o možnosti dela.
3. Naročniki storitve (kmetje) morajo na vlogo za izdajo dovoljenja za delo napisati, da gre za individualno storitev sezonskega značaja v kmetijstvu. V skladu z Zakonom o upravnih taksah se za izdano delovno dovoljenje za delo, ki se bo tujcu izdalo za sezonsko delo v kmetijstvu, taksa ne bo zaračunala. To bo zapisano v odločbi o izdaji dovoljenja za delo.

» ANDREJA KRT STOPAR

Kdor potrebuje delavca v kmetijstvu za sezonsko delo, odda vlogo na Zavod RS za zaposlovanje, pri čemer uporabi obrazec ZRSZ – TUJ – 3, in obvestilo o potrebi po sklenitvi podjemne pogodbe. Natančno mora navesti specialistična znanja za delo, ki ga bo delavec opravljal, in navesti, da prosi za dovoljenje za delo v kmetijstvu za individualno storitev tujcev, ki je sezonskega značaja. Vsi zahtevani obrazci so na voljo na Zavodu RS za zaposlovanje, vzorec pogodbe pa lahko prejmete tudi pri vam najbližjem kmetijskem svetovalcu. Za dodatne informacije se lahko obrnete na zbornični urad KGZS na telefon številka 01 513 66 646.

Koliko plačil boste letos prejeli za OMD?

V letu 2010 vstopa v veljavo nov sistem določanja višine plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD). S pomočjo podatkov v članku si boste lahko sami izračunali razliko med prejšnjim in letošnjim izplačilom za OMD.

V preteklih letih se je pojavilo kar veliko pripomb na obstoječ sistem določanja višine plačil za OMD. Zato so se na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) odločili in pripravili nov sistem, ki ga želijo vpeljati postopoma. S postopnostjo želijo omilili težavo znižanja plačil, do katerih bo prišlo na določenih kmetijskih gospodarstvih (KMG).

Glede na predlog zakonodaje za spremembo sistema plačil za OMD, ki jih je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) prejela v zadnjih dneh decembra 2009, je bilo na MKGP posredovanih več pripomb in predlogov za izboljšanje novega sistema. Prav tako je KGZS predlagala, da bi se uvajanje novega sistema izvajalo še bolj postopno, kot so to predvideli na MKGP.

Da se je kampanja za oddajo zahtevkov v letu 2010 lahko začela, je Vlada RS konec februarja 2010 potrdila zakonodajo, ki opredeljuje tudi nov sistem plačil za OMD. Ali se bo ta sistem plačil v letošnjem ali naslednjem letu še kaj spremenil, je težko napovedati, za boljše obveščeno upravičencev pa je v nadaljevanju predstavljen nov, trenutno veljaven način izračunavanja plačil za OMD, po kate-

rem si lahko vsak za svoje KMG izračuna novo višino plačil in ga primerja z izplačili v letu 2009.

Dosedanji sistem plačil za OMD (do leta 2009) je temeljil na Robičevem elaboratu, ki je plačila razvrstil v sedem kategorij. **Plačila za posamezna kmetijska gospodarstva (KMG)** po kategorijah v letu 2009 so bila sledeča:

- gorsko-višinska KMG: **183,45 €/ha,**
- KMG planine: **183,45 €/ha,**
- strma KMG: **156,82 €/ha,**
- kraška KMG: **156,82 €/ha,**
- gričevnato-hribovita KMG: **129,00 €/ha,**
- različni neugodni pogoji (drugi KMG-ji): **63,26 €/ha,**
- osnovna KMG: **25,00 €/ha.**

Formula za izračun plačila za leto 2009 je bila naslednja:

OMD plačilo na KMG = višina plačila težavnostnega razreda, v katerega je bil uvrščen KMG (OND) × število upravičenih hektarjev na KMG.

NOV SISTEM IZPLAČIL OMD V LETU 2010

Na MKGP so skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije pripravili nov sistem določanja višine plačil za OMD, ki je kombinacija obstoječega (fiksne dela) in novega (variabilnega dela) sistema plačil z osnovo v točkovanju omejenih dejavnikov posameznega GERK-a.

Pri točkovanju se upoštevajo površina, vrsta dejanske

rabe, nagib, nadmorska višina, talno število in podatki za območja regionalno specifičnih omejitvenih dejavnikov (kraško površje, poplavno območje, erozijsko območje in območje močnih vetrov). Za vsako KMG je na podlagi vpisanih GERK-ov že izračunano povprečno število točk OMD na hektar KMG, s čimer je opredeljen variabilni del plačila. To število točk lahko najdete pod preglednico GERK-ov po vpisu svoje KMG-MID številke v pregledovalniku GERK-ov na internetni strani MKGP (<http://rkg.gov.si/GERK/viewer.jsp>), informacijo o točkah pa ste prejeli tudi s predtiskom za leto 2010. Na navedenih internetnih straneh

je razvrstitev po Robičevem elaboratu, ki je za izplačila služila do sedaj).

Višina izravnalnega plačila za OMD se določi tako, da se seštejeta fiksni in variabilni del. V izračunu posameznega dela se upoštevajo deleži, določeni v preglednici 1.

Preglednica 1. Delež fiksne in variabilnega dela po letih

Leto/Delež	Fiksni del	Variabilni del
2010	55 %	45 %
2011	50 %	50 %
2012	45 %	55 %
2113	40 %	60 %

IZRAČUN FIKSNEGA DELA PLAČIL

Fiksni del plačila je določen kot odstotek plačil (preglednica 1) od višine plačil v letu 2009. Tej vrednosti je v nekaterih kategorijah dodano nekaj evrov, tako da se na ravni Slovenije ohranja razdelitev skupnih sredstev po posameznih kategorijah, kot je bila v letu 2009. Končna višina fiksne dela plačil na hektar je izračunana in prikazana v preglednici 2.

Preglednica 2. Fiksni del plačila (v €/ha) po sedmih kategorijah

Razred/Leto	2010	2011	2012	2013
Gorsko-višinske	114,45	106,83	99,20	91,57
Planine	114,45	106,83	99,20	91,57
Strme	85,69	79,98	74,27	68,56
Kraške	99,18	92,57	85,96	79,35
Gričevnato-hribovite	70,49	65,79	61,09	56,39
Druge	34,43	32,13	29,84	27,54
Osnovna KMG	13,66	12,75	11,84	10,93

Fiksni del za KMG = višina plačila težavnostnega razreda, v katerega je uvrščen KMG (OND) iz preglednice 2 × število upravičenih hektarjev na KMG.

IZRAČUN VARIABILNEGA DELA PLAČIL

Variabilni del plačila se izračuna na podlagi povprečnega števila točk OMD na hektar KMG. To število se pomnoži z vrednostjo točke, ki znaša 0,43 evra, in deležem variabilnega dela v tekočem letu iz preglednice 1. Dobljeni rezultat se pomnoži s hektarji upravičenih površin na KMG in dobimo variabilni del plačila.

Variabilni del za KMG = povprečno število točk OMD na hektar KMG × vrednost točke ×

Primer izračuna:

Za primer bomo izračunali višino plačil za OMD v letu 2009 in 2010 za KMG, ki je razvrščeno v OND v gričevnato-hribovito območje in obsega 10 hektarjev upravičenih površin. Na podlagi GERK-ov, ki so trenutno pripisani temu KMG, znaša izračunano povprečno število točk OMD na hektar 361 točk.

Plačilo za leto 2009

OMD plačilo na KMG = $129 \text{ €/ha} \times 10 \text{ ha} = 1.290 \text{ €}$

Plačilo za leto 2010

Fiksni del = $70,49 \text{ €/ha} \times 10 \text{ ha} = 704,90 \text{ €}$

Variabilni del = $361 \times 0,43 \text{ €} \times 0,45 \times 10 = 698,50 \text{ €}$

OMD plačilo na KMG = $704,90 + 698,50 = 1.403,40 \text{ €}$

odstotek variabilnega dela v tekočem letu × število upravičenih hektarjev na KMG.

KAJ PRINAŠA NOV SISTEM IZPLAČIL

Nov sistem bo praviloma natančneje določal izplačila, ker upošte-

va omejene dejavnike posameznih GERK-ov, hkrati pa ne upošteva vseh drugih omejitvenih dejavnikov na kmetijskih gospodarstvih. Novi kriteriji bodo ugodnejši za dobro polovico dosedanjih prejemnikov plačil, kar pomeni, da se jim bodo plačila zvi-

šala tako kot v prikazanem primeru. Na drugi strani pa izračuni, ki so jih pripravili na MKGP, kažejo, da se bo več kot 20 odstotkom kmetij v prvem letu uvedbe novega sistema plačilo znižalo za več kot 10 odstotkov. MKGP je z namenom zmanjšanja števila KMG z znižanim plačilom za 4 milijone evrov povečalo skupno vsoto denarja, namenjenega za plačila OMD. Kljub temu na KGZS menimo, da bi moralo MKGP pred dokončno uvedbo preučiti tudi vpliv znižanj na finančno stanje prizadetih kmetij in poiskati možnosti za ublažitev posledic, ki jih bo povzročilo znižanje na teh kmetijah.

» DR. JERNEJ DEMŠAR

Strokovna ekskurzija kmetijskih svetovalcev

Člani Društva kmetijskih svetovalcev Slovenije so se konec prejšnjega leta odpravili na strokovno ekskurzijo na Madžarsko oz. bolj natančno v predele ob Blatnem jezeru.

Društvo kmetijskih svetovalcev Slovenije je bilo ustanovljeno leta 1992 in vse od takrat se člani DKSS udeležujemo tako na strokovnem, stanovskem kot tudi izobraževalnem in športnem področju. Društvo šteje 270 članov. Za podporo delovanju Društva kmetijskih svetovalcev Slovenije se zahvaljujemo Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije.

Oktober 2009 smo se odpravili na strokovno ekskurzijo na Madžarsko, ki s 93.030 km² površine in 10 milijoni prebivalcev sodi med srednje velike

evropske države. Kmetijstvo je pomembna panoga in temelji na pridelavi žit, ki rastejo na več kot polovici posejane zemlje. Poleg poljedelstva kmetijstvo temelji tudi na sadjarstvu, vinogradništvu, vrtnarstvu in živinoreji, čebelarstvu ter ribištvu.

Po programu ekskurzije smo se prvi dan zapeljali po županiji Zala, ki se nahaja na zahodu Madžarske. Prvi postanek po vstopu v sosednjo državo smo imeli v mestu **Nagykanizsa**, natančneje na novejši bogato založeni živilski tržnici. Uradna valuta Madžarske je forint in prav nostalgično je bilo,

Udeleženci ekskurzije v znameniti vasi Tihany ob Blatnem jezeru

ko smo spet preračunavali cene prodajnih artiklov v evre in obujali spomine na tolarje.

Po tem kratkem postaneku je sledila vožnja do županije

je **Somogy**, ki se nahaja ob južni obali Blatnega jezera. Z zanimanjem smo si ogledali 1.700 ha veliko kmetijo **Udvaros major**, ki je usmerjena predvsem v go-

Prostrano posestvo Udvaros major, kjer poleg govedu redijo tudi drobnico, prašiče, osle, konje in perutnino.

Mangalica je avtohtona pasma prašičev.

vedorejo, vendar pa imajo na posestvu tudi veliko drobnice, prašičev, oslov, konjev in perutnino. Po krajšem postanku in pogovoru z gospodarjem za naše razmere ogromnega kmetijskega gospodarstva smo se čez posestvo zapeljali kar z avtobusom.

Popoldan smo se vkrkali na trajekt, ki nas je popeljal na severno obalo Blatnega jezera, na polotok Tihany, ki se nahaja v županiji **Veszprém**. **Blatno jezero** je največje jezero v srednji Evropi. Nahaja se nekaj več kot 80 km jugozahodno od Budimpešte, okoli 70 km vzhodno od meje s Slovenijo. V pristanišču bližnjega mesta, nas je čakala ladja, s katero smo se popeljali na promenadno vožnjo po jezeru.

Na večerjo smo se odpravili v eno od znamenitih čard. To so značilni lokali, kjer ponujajo tipično madžarsko hrano ob folklorni in ciganski glasbi. Na stenah je veliko ročno poslikane keramike in narodnih veznin, ki dajejo občutek domačnosti. Največja značilnost madžarske kuhinje je sladka in pekoča paprika, ki so jo vpeljali Turki v 18. stoletju.

Namesto masla in olja že od nekdaj uporabljajo svinjsko mast ter pogosto pekoče začimbe. Znale specialitete so golaž,

Papriko je mogoče videti na proceljih hiš in jo kupiti na vsakem vogalu.

kokošji paprikaš, ribje juhe, mesne palačinke in razne sladice. Imeli smo priložnost poskusiti tudi znameniti »langoš«, ki še najbolj spominja na slano varianto naših flancatov.

Naslednji dan smo se zapeljali do bližnjega polotoka **Tihany**, mondenega središča Blatnega jezera, kjer smo si ogledali vasico **Tihany** z izredno bogato kmečko, ribiško arhitekturo in benediktinski samostan s cerkvijo, od koder je čudovit pogled na dovršen del jezera.

V nadaljevanju vožnje ob severni obali proti jugu smo obiskali krajinski park **Balatonko višavje** in pristavo, **major**

Salföld, nacionalni park, kjer so nam na slikovit način predstavili življenje na turistični kmetiji z mnogimi vrstami avtohtonih živali Madžarske, med katerimi smo si še posebej z zanimanjem

stili v smeri bližnjega mesteca **Hévíz**, ki je znano po edinstvenem največjem termo-mineralnem jezeru v Evropi. Tu smo naredili še kratek postanek pred odhodom proti domu.

Nastop konjenikov na posestvu major Salföld

poblizje ogledali pasmo prašičev mangalica, ki je znana po mastnem, a okusnem mesu, ki običajno konča v suhomesnatih izdelkih in salamah.

Ogledali smo si tudi predstavo postavnih konjenikov, kjer smo v nekaterih točkah tudi mi sodelovali in ponovno dokazali, da se kmetijski svetovalci ne ustrašimo novih izzivov.

Po ogledu kletarstva in vinogradništva **Bezerics** in poskušnji tipičnih vin v **Bacchusovem hramu** smo Blatno jezero zapu-

Tudi v letu 2010, ko DKSS praznuje svojo polnoletnost, načrtujemo podobno ekskurzijo. Dobro je, da širimo svoja obzorja, še bolj pa je pomembno, da se kmetijski svetovalci družimo ter ohranjamo stike, saj smo zaradi narave dela in svojevrstnega poklica razpršeni širom po Sloveniji.

» NADA GABRENJA
KGZS – Zavod Ljubljana

Nova kasaška sezona

Tudi letošnja kasaška sezona se bo začela na velikonočni ponedeljek. Za ljubitelje tega športa bo priložnosti za obisk tekem dovolj, saj bo kar 26 tekmovalnih dni.

Kasači so pripravljene na start, saj je letošnja kasaška sezona pred vrati. Rejci, lastniki konj, trenerji in tekmovalci, organizatorji ter številni ljubitelji kasaškega športa po zimskem premoru že težko čakajo na začetek nove tekmovalne sezone. Kako dobro so kasači pripravljene, bomo videli na uvodnih dirkah, ki se že po tradiciji začenejo na velikonočni ponedeljek. Letos 5. aprila, na hipodromu v Ljutomeru. Koledar dirk je usklajen in tako se nam v letošnjem letu obeta kar 26 tekmovalnih dni. KK Ljutomer naj bi organiziral osem tekmovalnih dni, KK Ljubljana šest, KK Šentjernej in KK Komenda po tri, KD Slovenske gorice Lenart dva, KK Posavje Krško, KK Piramida Maribor, KD Krim Ig in KK Brdo pa po enega. In kje bodo potekale

letošnje rejske dirke? Šampionat Slovenije za 3- do 14-letne slovenske kasače bo 6. junija na hipodromu Brege pri Krškem, letošnja osrednja kasaška prireditel, jubilejni 20. slovenski kasaški derbi, pa 8. avgusta na hipodromu v Ljutomeru. Ljubljanski organizatorji bodo 29. avgusta pripravili na svojem hipodromu Stožice v Ljubljani državno prvenstvo za triletno slovenske kasače, 10. oktobra pa še zadnjo rejsko dirko sezone, državno prvenstvo za dveletne slovenske kasače. S startom s traku bodo organizatorji 5. septembra na hipodromu Brdo pri Kranju prvič izvedli rejsko dirko za 4- do 6-letne slovenske kasače, jesenski kriterij za 4-letne in starejše slovenske kasače pa bodo tudi letos pripravili konec septembra na hipodromu Stožice v Ljubljani. Omeniti velja še letošnje prestižno dirko

Termini za sezono 2010

5. 4. 2010	Pon.	KK Ljutomer	Velikonočni ponedeljek
18. 4. 2010	Ned.	KK Ljutomer	Občina Sv. Jurij
8. 5. 2010	Sob.	KK Ljubljana	Pokal mesta Ljubljana
16. 5. 2010	ned.	KK Ljutomer	Občina Veržej
23. 5. 2010	Ned.	KK Komenda	
30. 5. 2010	Ned.	KD Slovenske Gorice	
6. 6. 2010	Ned.	KK Posavje Krško	Šampionat Slovenije
13. 6. 2010	Ned.	KK Ljubljana	
20. 06. 10	Ned.	KK Šentjernej	Memorial Borisa Andrijaniča
26. 6. 2010	Sob.	KK Ljutomer	
4. 7. 2010	Ned.	KK Ljubljana	Kvalifikacije Derby
11. 7. 2010	Ned.	KK Piramida	Mediterranean trotting championship
18. 7. 2010	Ned.	KD Krim	
1. 8. 2010	Ned.	KK Komenda	
8. 8. 2010	Ned.	KK Ljutomer	20. slovenski kasaški derbi, Kvalifikacije DP3
15. 8. 2010	Ned.	KD Slovenske Gorice	
22. 8. 2010	Ned.	KK Ljutomer	Pomurski sejem
28. 8. 2010	Sob.	KK Ljubljana	DP3 (Državno prvenstvo za 3-letne slovenske kasače)
29. 8. 2010	Ned.	KK Šentjernej	Memorial Jurija Levčnika
5. 9. 2010	Ned.	KK Brdo	Rejska dirka za 4- do 6-letne slovenske kasače
12. 9. 2010	Ned.	KK Ljutomer	Občina Križevci
19. 9. 2010	Ned.	KK Komenda	
26. 9. 2010	Ned.	KK Ljubljana	Jesenski kriterij, Kvalifikacije DP2
3. 10. 2010	Ned.	KK Šentjernej	Dirka kobil, Spominška dirka Alfreda Trenza
10. 10. 2010	Ned.	KK Ljubljana	DP2 (Državno prvenstvo za 2-letne slovenske kasače)
17. 10. 2010	Ned.	KK Ljutomer	Zaključek sezone

za sredozemski pokal, ki bo 11. julija na hipodromu Kamnica v Mariboru.

Po dokončnem sprejetju novega zakona o igrah na srečo bo organizatorjem dana možnost izvedbe stav na vseh prireditvah v sezoni. Ker zakon trenutno še

ne dovoljuje vplačila na stavne dogodke tudi v stavnih, lokalnih, preko interneta in tudi drugod, jih bodo lahko organizatorji izvedli le na svojem prireditvenem prostoru.

»UROŠ BREGAR

Kot pravi predsednik Zveze društev kasaške centrale Slovenije Ciril Smrkolj, bo mogoče dogajanja na kasaških dirkah tudi v letošnji sezoni spremljati na Šport TV ter drugih lokalnih in regionalnih televizijah.

»Na letošnji generalni skupščini Evropske kasaške zveze (UET - Union Europeene du Trot) v Parizu, ki sva se je udeležila s predsednikom KK Ljutomer mag. Jankom Slavičem, smo dosedanjemu predsedniku Patriku Sandinu (Švedska) izkazali zaupanje s ponovno izvolitvijo, sprejeli pa smo tudi nekatere spremembe mednarodnega sporazuma o kasaških dirkah. Kot devetnajsta članica je bila v UET sprejeta Srbija, za članstvo pa je zaprosila Litva, ki bo postopek za sprejem opravila prihodnje leto. Objavljena je bila tudi statistika doping kontrol preteklega leta. Minulo leto je bilo v Sloveniji iztečenih 145 dirk. V osemnajstih različnih dirkah je bilo konjem odvzetih triindvajset vzorcev za doping kontrolo, razveseljivo pa je, da v nobenem od odvzetih vzorcev niso zasledili prepovedanih substanc,« je povedal predsednik kasaške centrale Slovenije Ciril Smrkolj.

Nekatere pomembne spremembe mednarodnega sporazuma o kasaških dirkah, sprejete na letošnji generalni skupščini Evropske kasaške zveze (UET) v Parizu:

- pri vseh novo registriranih žrebetih je potrebno izvesti DNK test starševstva,
- seme mrtvih ali izginulih plemenjakov se lahko uporablja le še v letu, ki sledi poginu oziroma izginotju, kasneje pa ne več in tako pridobljenih žrebet ni mogoče registrirati,
- žrebec, pri katerem je bila ugotovljena nedovoljena uporaba anaboličnih steroidov ali ravnega hormona, se nikoli ne sme uporabljati v reji,
- zaradi kršitev v nekaterih članicah je bilo ponovno poudarjeno, da se vozniška licenca ne more izdati osebam, starejšim od 70 let.

Ekološka pridelava zelenjave ni korak nazaj

Ekološko pridelavo zelenjave mnogi še vedno enačijo s korakom nazaj k motiki in škropljenju s koprivami. Zato se le redki integrirani poljedelci in pridelovalci vrtnin odločijo, da bodo svojo kmetijo preusmerili v ekološko pridelavo.

Pri največji kontrolni organizaciji, ki kontrolira ekološko pridelavo, je bilo v letu 2005 v kontroli skupaj 21.041 hektarov površin. Od tega je bilo 1527 hektarov njivskih površin, kjer ekološko pridelujejo poljščine, in le 74,09 hektarov površin pod zelenjadnicami in zelišči. Če upoštevamo, da je površina razdeljena na 1169 kmetij, dobimo rezultat, ki kaže, da je povprečna njiva z ekološko zelenjavo velika le 6 arov.

Podatki se tudi v naslednjih letih niso veliko spremenili. Pri nas je zato težko govoriti o uspešni tržni pridelavi ekološke zelenjave. Med ekološkimi kmetijami najdemo sicer ne-

kaj izjem. Tako je v Prekmurju ekološka kmetija, ki se ukvarja s pridelovanjem ekoloških špargljev in druge zelenjave. V trgovskih centrih po Sloveniji občasno najdemo tudi predelano zelenjavo s slovenskih ekoloških kmetij. Imamo tudi kmetije, ki se ukvarjajo s pridelavo ekoloških sadik in zelišč. To je dokaz, da je ekološka pridelava zelenjave tudi na večjih površinah možna in uspešna. Glede na vse večjo osveščenost potrošnikov je povpraševanje po ekološko pridelani zelenjavi vedno večje. Če se slovenski pridelovalci ne bodo hitro obrnili v pravo smer, bodo večje trgovske hiše kmalu poiskale svoje dobavitelje v tujini. Zgodilo se bo podobno,

kot se je že pri konvencionalni pridelavi zelenjave.

KAKO DO CERTIFIKATA ZA EKOLOŠKO PRIDELAVO ZELENJAVE

Preusmeritev v ekološko kmetovanje je odločitev cele družine. Čeprav pravila Evropske unije dovoljujejo tudi delno preusmeritev, je najmanj zapletov, če se v ekološko kmetovanje preusmeri cela kmetija. Ekološko pridelovanje temelji na zaključnem krogotoku hrani, predvsem pa na tem, da za nas dela tudi narava. Veliko pomoči pri varstvu rastlin nam lahko nudi, če je ne spreminjamo. Z uporabo sredstev za varstvo rastlin uničujemo več koristnih kakor škodljivih organizmov. Številni koristni organizmi se skrivajo, prehranjujejo in/ali razmnožujejo v sadovnjakih, na okrasnih rastlinah, v vinogradih, na travnikih. Če torej samo na delu površin kmetujemo ekološko, so težave pogosto prisotne dalj časa. Tudi administrativno vodenje take kmetije je bolj zapleteno. Deljena kmetija mora imeti jasno ločene prostore za shranjevanje sredstev za varstvo rastlin, gnojil in skladiščenje vrtnin.

Zelo priporočljivo je, da se še pred dokončno odločitvijo udeležite uvodnega tečaja iz ekološkega kmetovanja, ki ga organi-

zirajo na večini kmetijsko-gozdarskih zavodov po Sloveniji. Pokličite svojega svetovalca in se pozanimajte o tem. Tako boste spoznali, kaj se od vas pričakuje in zahteva. Kako poskrbeti, da bodo pridelki kljub strogim omejitvam, ki jih takšno pridelovanje prinaša, dovolj visoki in seveda kakovostni? Prepričali se boste, da je ekološka pridelava zelenjave smiselna in je velika priložnost za preživetje manjših kmetij v skupnem prostoru Evropske unije. Ko sprejmete odločitev, izberete eno izmed kontrolnih organizacij. Prijaviti se je potrebno najkasneje do 31. decembra tekočega leta. Potem ste kljub temu, da vaši pridelki v prvem letu še ne smejo biti označeni kot ekološki, upravičeni do neposrednih plačil iz Kmetijskega okoljskega programa (KOP). Če pa na ta sredstva ne računate, se lahko prijavite kadarkoli. Seveda se je od trenutka prijave naprej potrebno držati vseh uredb in pravil.

KAKŠNE SO ZAHTEVE ZA EKOLOŠKO PRIDELAVO ZELENJADNIC

Tudi v ekološki pridelavi zelenjave se držimo osnovnih pravil ekološkega kmetovanja, ki smo jih predstavili v 78. številki Zelene dežele. Skrb za živa, rodovitna in strukturna tla je

Čeprav pravila Evropske unije dovoljujejo tudi delno preusmeritev, je najmanj zapletov, če se v ekološko kmetovanje preusmeri cela kmetija.

osnovni pogoj za ekološko pridelavo. Ker uporaba hitro topnih rudninskih gnojil ni dovoljna, moramo z organskimi gnojili poskrbeti za dovolj organske snovi v tleh. Zato sestavimo ustrezen kolobar in uporabljamo rastline za zeleni podor.

V ekološki pridelavi je specializacija na samo eno skupino vrtnin nezaželena, ker ne omogoča sestave dovolj širokega kolobarja. Ta je osnova za zdrava in rodovitna tla. Obenem omogoča, da lahko z naravnimi postopki kontroliramo razvoj bolezni in škodljivcev. Kolobarja v zelenjadarstvu ni težko vzpostaviti, saj je na razpolago veliko število različnih rastlin. V ekološki kolobar moramo obvezno vključiti večje število stročnic in/ali metuljnic. Med zelenjadnicami izbiramo lahko med fižolom, grahom, čičeriko, lečo, dolgo vugno in sojo. Seveda lahko v kolobar ustrezno vključimo tudi detelje ali grašico. Če jih kombiniramo s setvijo prezimnih sort radiča (verona, treviški, tržaški solatnik ...), imamo tako pridelek zelenjave kakor vse koristi, ki jih za zemljo prinašajo stročnice.

Tudi konvencionalni pridelovalci zelenjave imajo na razpolago vedno manj herbicidov. V ekološki pridelavi zelenjave so namesto njih dovoljene zastirke, ki preprečujejo rast plevelov. Seveda so zaželeni organske zastirke, kot so slama, pokošena trava, listje ali drugi rastlinski ostanki. Zastirka iz rastlinskih delov bele gorjušice ali bezga odganja polže, gabezova zastirka oskrbuje rastline s kalijem, koprivna pa z dušikom. Na večjih površinah je dovoljena uporaba nekaterih vrst vrtnarskih folij. Poseben pristop pri ekološki pridelavi je tudi uporaba združenih setev, ko posejemo dve ali več vrst zelenjadnic, ki dobro vplivajo druga na drugo. Za

vzdrževanje ekoloških površin brez plevela je v tujini na razpolago veliko posebne mehanizacije. Seveda je potrebna natančna in pravočasna obdelava, saj v ekološkem kmetijstvu hitrih rešitev ni. Tudi v zelenjadarstvu so potrebna česala za odstranjevanje plevela, rahljanje zemlje in vzpodbujanje mineralizacije organske snovi v tleh. Tudi okopalnik ima podobno vlogo. Plevela lahko odstranjujemo s posebnimi ožigalci. Posebej primerni so za odstranjevanje trajnih plevelov na strniščih, ob robovih njiv in na poteh.

KAJ PA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCI

Škodljivcev in bolezni je v ekološkem kmetovanju veliko manj kakor v intenzivni pridelavi. Seveda šele, ko nam uspe vzpostaviti naravno ravnovesje na kmetiji. Obstaja kar nekaj snovi za zaščito rastlin, ki so sprejemljive tudi v ekološki pridelavi. V Sloveniji je v letu 2009 izšel priročnik Sredstva in smernice za ekološko kmetijstvo, kjer je seznam dovoljenih sredstev za ekološko kmetovanje. Uporabljajo se lahko vsa sredstva, ki so narejena na osnovi aktivnih snovi iz Priloge II evropske uredbe. Trendu se prilagajajo tudi trgovci in ponudba sredstev za ekološko kmetovanje je vsako leto bogatejša. Uporabiti je mogoče tudi številne koristne glive, bakterije in ogorčice, tako za varstvo pred škodljivci kakor pred glivičnimi obolenji. Pri nas se že pojavljajo ponudniki ustreznih koristnih organizmov – predatorjev, s katerimi si lahko pomagamo v boju proti škodljivcem. V tujini je to že ustaljena praksa tudi v integrirani in konvencionalni pridelavi. Žal zaradi dokaj toge in stroge zakonodaje v naši državi tem trendom sledimo veliko bolj počasi kot bi lahko. Vsako sredstvo mora

biti, kljub temu da je po evropski uredbi dovoljeno v ekološki pridelavi, registrirano v Sloveniji za uporabo v posamezni vrtnini in za določen namen. V tujini ponujajo tudi veliko število raznih feromonov, ki privabljajo škodljive žuželke na lepljive plošče. Vendar tudi ti podlegajo zakonodaji, zato številnih v Sloveniji še ne smemo uporabljati.

KAKO DO SEMENA IN SADIK

Tudi v ekološkem zelenjadarstvu je obvezna uporaba ekološko pridelanega semena oz. sadik. Na slovenskem trgu je ta ponudba vedno večja. Podatke o tem, kje lahko nabavite tako seme, najdete tudi v zgoraj omenjeni publikaciji. Na voljo je tudi spletna stran MKGP, na kateri so našeti vsi ponudniki takega materiala: http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/DIR_kmet/Seme_kulture_končna_jesen_2009_objava_na_spletu.xls

Če v Sloveniji semena ali sadik ustrezne sorte ali vrste ni na razpolago, lahko s posebnim dovoljenjem kontrolne organizacije uporabite tudi nerazkuženo konvencionalno seme. Izberite odporne sorte in hibride, da bo težav z boleznimi in škodljivci manj. Prav posebej so zaželeni avtohtone slovenske sorte vrtnin.

GNOJENJE V EKOLOŠKEM ZELENJADARSTVU

Gnojenje na osnovi ustreznih analiz je osnovni pogoj, da so vrtnine zdrave in je ustrezna tudi njihova kakovost. Specializirane zelenjadarske kmetije se običajno ne morejo več ukvarjati z živinorejo in zato pride do nevarnosti pomanjkanja organskih gnojil. Za take primere so na trgu na razpolago organska gnojila, ki so dovoljena v ekološkem

kmetovanju. Njihov seznam je objavljen v publikaciji Sredstva in smernice za ekološko kmetijstvo. Med njimi so tudi naravna fosforjeva in kalijeva gnojila. Nujnost uporabe dokupljenih gnojil moramo dokazovati z rezultati analize tal in ustreznim gnojilnim načrtom. Da ne pride do težav s pomanjkanjem dušika, na ekološki kmetiji poskrbijo že omenjene stročnice in metuljnice. Omeniti velja posebno skupino pripravkov, ki jih imenujejo sredstva za krepitev in nego rastlin. Njihov namen je dvigniti odpornost rastlin. So pripravljene iz ekoloških sestavin različnega izvora in nekatere pridelovalci lahko pripravijo sami.

ZAKLJUČEK

Kot lahko vidite, je tudi v ekološkem zelenjadarstvu na razpolago veliko pripravkov in gnojil, možno je nabaviti ustrezno mehanizacijo. Zato ekološka pridelava zelenjave ni več le nekaj za zanesenjake in sanjače. Iz večjih vrtov jo je možno in jo moramo spraviti tudi na njive. Obnese se tudi ekološko pridelovanje zelenjave v zaprtih prostorih: rastlinjakih in tunelih. Zanimivo je, da te trenutno zelo perspektivne tržne niše ne izkoristi več slovenskih pridelovalcev. Seveda bi bila odločitev veliko lažja, če bi obstajal organiziran in urejen trg. Tak, na katerem bi bilo možno prodati tudi večjo količino zelenjave, ki je z neposredno prodajo na kmetiji ali tržnici ni možno prodati. Dober signal o urejanju trga je predlog Uredbe o zelenem javnem naročanju, ki bo olajšala plasma ekoloških živil v javne ustanove, ki za svoje potrebe izvajajo javna naročila.

» MIŠA PUŠENJAK
KGZS – Zavod Maribor
» DR. JANKO RODE

Prijava škode po divjadi

Škoda po divjadi lahko doleti prav vsakega kmeta ali lastnika gozda. Čeprav smo o tem že pisali, so še vedno nejasnosti, kako pravilno ravnati, ko pride do tega.

Čeprav je minilo že kar nekaj časa od sprejetja Zakona o divjadi in lovstvu, je veliko lastnikov oškodovancev zaradi divjadi še vedno v zadregi, kako postopati, če pride do škode. Zato še enkrat na kratko navajamo postopke, kako postopati, če nam divjad naredi škodo na lovnih ali nelovnih površinah, ali če nam škodo povzročijo zavarovane vrste.

ŠKODA NA LOVNIH POVRŠINAH

Za škodo, ki jo povzroči divjad na lovnih površinah v lovišču in lovišču s posebnim namenom, odgovarja upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo pooblaščenцу upravljavca, katerega osebne podatke in naslov do 31. decembra tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način.
2. Pooblaščenec lovišča ali lovišča s posebnim namenom v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
3. Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca na kraju ogleda ali v osmih dneh ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode komisiji, ki jo za

lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let (za vsako lovsko upravljavsko območje ena komisija). Komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah sestavljajo: predsednik ali njegov namestnik ter dva člana ali njuna namestnika. En član komisije in njegov namestnik sta usposobljena za kmetijsko stroko, drugi član komisije in njegov namestnik pa za gozdarsko in lovsko stroko. Komisija zaseda v tričlanski sestavi in odloča z večino glasov. V delu komisije sodeluje tudi lovski inšpektor oziroma inšpektorica brez pravice glasovanja.

4. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.
5. Oškodovanec ali upravljavec, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil prijave pisno.

ŠKODA NA NELOVNIH POVRŠINAH

Za škodo, ki jo povzroči divjad na nelovnih površinah (sadovnjaki, vrtovi, naselja ...) v lovišču in lovišču s posebnim namenom, odgovarja upravljavec, če je nastala po njegovi krivdi

(krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije (pooblaščenцу ministra).
2. Pooblaščenec oseba območne enote Zavoda za gozdove Slovenije opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v *Zapisnik o nastanku škode, ki jo je povzročila divjad*.
3. Če se oškodovanec in pooblaščenec oseba ne sporazumeta o višini odškodnine na kraju ogleda ali v osmih dneh, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti naj-

kasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave.

Za lažjo prijavo vse pogostejših škod na kmetijskih zemljiščih in gozdovih smo na KGZS pripravili obrazce za prijavo škod po lovni divjadi na lovnih površinah do lovskih družin ter prijavo te škode komisiji, v kolikor v 8 dneh od prijave ne pride do sporazuma o poplačilu škode. Na zadnjih straneh obrazcev so opisani tudi postopki uveljavljanja odškodnin od lovne divjadi na nelovnih površinah in prijava škod po zavarovanih vrstah živali, za kar so v obeh primerih pooblaščenec delavci Zavoda za gozdove Slovenije. Obrazci so dostopni na izpostavah kmetijske svetovalne službe KGZS. Dodatne informacije v zvezi s škodami od prostoživečih živali dobite pri vašem kmetijskem svetovalcu ali gozdarski svetovalni službi na KGZS.

» ANDREJ ANDOLJŠEK

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor vabi na dan odprtih vrat 16. aprila 2010 od 8. do 16. ure. Ob 11. uri bo v predavalnici I predavanje »Kako do urejene in bujno cvetoče okolice hiše«. Predavata Miša Pušenjak in Veronika Valentar. V parku pred zavodom na Vinarski 14 v Mariboru bo izveden tudi praktični prikaz. Več informacij na www.kmetijski-zavod.si.

V Črnomlju o škodi po divjadi

Območni enoti KGZS Novo mesto in Kočevje sta v Črnomlju konec februarja organizirali okroglo mizo z namenom iskanja rešitev problematike škod po divjadi ter zavarovanih vrstah.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije že dolgo časa opozarja na naraščanje števila prostoživečih živali ter zveri, ki povzročajo velike težave kmetom ter prebivalcem na podeželju. V lanskem letu je bilo skupaj organiziranih nad 25 dejavnosti za namen reševanja škod po divjadi in zvreh. Organizirane so bile tri okrogle mize ter izjave za javnost ter ena novinarska konferenca. Zaradi nezadostnega ukrepanja za rešitev te problematike je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v Črnomlju organizirala okroglo mizo. Le-ta je potekala v četrtek, 25. februarja, v organizaciji območnih enot Novo mesto in Kočevje. Na okrogli mizi so bili sprejeti naslednji sklepi:

DIVJAD

- Od Vlade Republike Slovenije zahtevamo takojšnjo spremembo oziroma prilagoditev lovske zakonodaje evropskim pravnim normam – divjad je nikogaršnja last.
- Država je v zvezi s prijavi škod s strani oškodovancev dolžna takoj poravnati ocenjene škode po vseh zavarovanih vrstah živali, v kolikor je bil zahtevek za povrnitev škode pozitivno ocenjen s strani pooblaščenca Zavoda za gozdo-ve Slovenije.
- Država mora v prehodnem obdobju do sprejema nove zakonodaje o lovstvu urediti sistem ocenjevanja škod po lovni divjadi v gozdovih in na kmetijskih površinah. Ministrstvo

za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mora zagotoviti redno plačilo škod s strani koncesionarjev.

- Udeleženci okrogle mize zahtevamo, da Vlada takoj sprejme ukrepe za ureditev nevzdržnega stanja prevelikega števila populacij zavarovanih vrst in lovne divjadi v prostoru.
- Udeleženci okrogle mize zahtevamo, da se s sklepi okrogle mize seznanijo poleg Vlade še Državni zbor, Državni svet ter širša slovenska javnost.

GOZDNE PROMETNICE

- Zahtevamo spremembo zakonodaje, ki bo omogočila gradnjo gozdnih cest društvom lastnikov gozdov. V primeru velikega števila lastnikov in

solastnikov naj za gradnjo za- došča soglasje tistih lastnikov zemljišč, ki imajo v lasti več kot 67 % površin zemljišč na predvideni trasi gozdne ceste.

- Zahtevamo, da se pri načrtovanju gozdnih prometnic in izvedbi vzdrževanja dejavno vključijo tudi lastniki gozdov.
- Zahtevamo, da se v primeru ustanavljanja parkov in zavarovanih območij pridobi soglasja lastnikov in uredi sistem odškodnin za omejitve gospodarjenja.
- Zahtevamo takšno spremembo Zakona o agrarnih skupnostih, ki bi omogočila njihovo boljše delovanje in gospodarjenje.

» MIHAEL KOPRIVNIKAR

Višina odstrela za medvede in volkove je določena

Konec februarja je bil sprejet pravilnik, ki določa odstrel medvedov in volkov za leto 2010. Odstrelili naj bi 75 medvedov in 12 volkov.

Leto 2009 je bilo še vedno zaznamovano z velikimi škodami, še posebno po volku. Te so že tri leta izjemno visoke in so na višini okrog 250.000 evrov. Letno pokončajo okrog 1.500 glav drobnice, poleg tega pa še drugo živino (konje, osle, govedo). Škode po medvedu so v letu 2009 nekoliko upadle, kar gre pripisati ugodnejšim prehranskim razmeram v naravi (obrod v gozdovih). Iz narave je bilo lani odvzetih 85 medvedov in 9 volkov. Poseg po mnenju KGZS ni bil zadosten, saj ne dosega niti letnega prirastka. Letni prirastek strokovnjaki ocenjujejo pri medvedih na 93 do 118 osebkov, pri volkovi pa na vsaj 20. Takšen način upravljanja omogoča povečevanje populacij in širjenje na druga območja, kar pa je za ljudi, ki živijo na območjih pojavljanja, nesprejemljivo.

To so jasno povedali tudi udeleženci okrogle mize na temo Problemi z zavarovanimi vrstami, ki je potekala 25. februarja 2010 v Črnomlju.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se s predlaganim odvzemom ne strinja, še posebej ne za volkove. Podprli smo predlog Zavoda za gozdove Slovenije o odstrelu 19 volkov, ki upošteva tudi socialni in gospodarski vidik. Menimo, da so težave na terenu zelo pereče in zahtevajo učinkovitejša ukrepanja. Do 1. oktobra redni odstrel volka ne bo več možen, saj se je prvi del lovne sezone končal 28. februarja. Zato pričakujemo, da se usklajevanje o odstrelu prestavi v poletni čas.

» ANDREJ ANDOLJŠEK

Zavarovane vrste živali in škoda

Kdo odgovarja za povzročeno škodo? Seveda tisti, ki škodo povzroči. Kaj pa, če je povzročitelj škode žival?

V preteklih člankih smo opisali pojem odškodninske odgovornosti v našem pravnem redu, v tokratnem članku pa je predstavljena problematika škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih prostoživečih vrst na površinah, kjer zanje ne skrbijo lovci (nelovne površine) ter možnost izplačila odškodnine za tako nastalo škodo.

ODGOVORNOST DRŽAVE

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-UPB2, 61/06-ZDru-1, 8/10-ZSKZ-B, v nadaljevanju: ZON) na podlagi 91., 92. in 93. člena določa odgovornost države za škodo, ki jo na posevkih, sadnem drevju, čebelnjakih ter na domačih živalih in drugem premoženju povzročijo živali zavarovanih prostoživečih vrst. Živali zavarovanih prostoživečih vrst so določene v Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09). Po podatkih Agencije RS za okolje (v nadaljevanju: ARSO) veliko večino škode povzročijo velike zveri (rjavi medved, volk, ris), v zadnjih dveh letih pa se močno povečuje število škodnih dogodkov, v katerih so povzročili škodo krokarji. Škoda je najpogosteje povzročena na drobnici, velik delež škode nastane tudi na kmetijskih površinah.

KMET – DOBER GOSPODAR

Država je za škodo odgovorna, odškodnina pa bo prizadetemu lastniku izplačana le, če bodo izpolnjeni vsi pogoji za to. Osnovni pogoj je, da kmet oziroma lastnik premoženja na primeren način

kot dober gospodar naredi vse potrebno, da svoje premoženje obvaruje pred nastankom škode. To pomeni, da mora s primernim ravnanjem odganjati divje živali, npr. z zaščitnimi mrežami, elektroograjami, pastirskimi psi ... Primerno ravnanje za posamezno vrsto zaščitnih živali je določeno v Pravilniku o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05).

Pri tem pomaga tudi država, ki za kmetijska zemljišča, ki spadajo med nelovne površine, nudi sofinanciranje ukrepov za preprečevanje nadaljnje škode, in sicer je na podlagi javnih razpisov preko ARSO mogoče pridobiti sredstva za sofinanciranje nakupa elektromrež in pašnih aparatov. Če živali zavarovanih vrst kljub odvrčanju škode povzročijo škodo na premoženju, lahko oškodovanec pri Ministrstvu za okolje in prostor predlaga izplačilo odškodnine.

POSTOPEK PRIJAVE ŠKODE

Oškodovanec mora v roku treh dni, odkar je opazil škodo, le-to

pisno prijaviti na območno enoto Zavoda za gozdove RS (v nadaljevanju: Zavod), kjer je nastopil škodni dogodek. Pooblaščen osebica Zavoda mora v roku dveh dni po prijavi škode priti na ogled kraja dogodka. Kraj dogodka si lahko ogledajo tudi druge osebe (npr. lovci, policija, inšpekcija, strokovnjaki ARSO, Biotehniške fakultete, KGZS) kot izvedenci za posamezna področja. Po koncu ogleda pooblaščenec svoje ugotovitve navede v zapisniku, ob tem pa je potrebno opozoriti, da mora biti zapisnik pripravljen tako, da brez vsake dodatne razlage jasno priča o škodnem dogodku.

ODŠKODNINA

Predlagana višina odškodnin za škodo po živalih zavarovanih prostoživečih vrst je določena v lestvici, ki jo potrdi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, odškodnino pa izplačuje ARSO na podlagi odškodninskih zahtevkov oškodovancev, ki so posredovani na ta organ. Načinov za določitev in pridobitev odškodnine je več:

1. **Pooblaščen osebica Zavoda in oškodovanec se na podlagi ogleda takoj oziroma v roku 8 dni od prijave škode sporazumeta o višini odškodnine. Pri tem lahko sodelujejo strokovnjaki, ki so sodelovali pri ogledu.** Na podlagi zapisnika in sklenjenega sporazuma ARSO preveri, ali je dokumentacija pripravljena pravilno in ali so materialna dejstva škodnega dogodka v zapisniku opisana dovolj natančno in prepričljivo. V kolikor je dokumentacija popolna, ARSO potrdi sporazum in prične s postopkom izplačila odškodnine.
2. **Lahko se zgodi, da se oškodovanec in pooblaščenec Zavoda ne moreta sporazumeti o višini odškodnine v zgoraj navedenem roku.** Oškodovanec v tem primeru lahko na ARSO posreduje odškodninski zahtevek, in sicer v obliki vloge. Vloga mora biti obrazložena. Še posebej je potrebno utemeljiti zahtevek po določeni višini odškodnine z ustreznimi dokazili, npr. ocene izvedencev, strokovna mnenja, računi ipd. Vlogo ARSO vsebinsko preveri in na podlagi razpoložljive dokumentacije ugotovi, ali je oškodovanec upravičen do izplačila zahtevane odškodnine.
3. **Če se oškodovanec še vedno ne strinja z odločitvijo ARSO o višini odškodnine, lahko na pristojnem sodišču s tožbo zahteva primerno odškodnino.** V odškodninski tožbi mora do-

Cenjene bralke, spoštovani bralci!

V uredništvo Zelene dežele prihajajo dopisi z vprašanji za pravno službo ali druge strokovne službe. Žal včasih ne vsebujejo dovolj podatkov za pripravo odgovora, predvsem pa to predstavlja težavo, če dopisi niso opremljeni s podatki pošiljatelja (telefonska številka ali naslov). V Zeleni deželi ne objavljamo imen in priimkov pošiljateljev vprašanj, vendar jih potrebujemo v primeru, da so poslani podatki pomankljivi za pripravo ustreznega odgovora. Zato vas prosimo, da v prihodnje v dopisu pripišete telefonsko številko, tiste, ki še niste zasledili objave odgovora na vaše vprašanje, pa prosimo, da pokličete na telefon številka 01 513 66 52 (Tatjana Čop).

PRAVNI NASVETI

kazati nastalo škodo in povzročitelja škode ter zahtevke utemeljiti z ustreznimi dokazili. Rok za vložitev tožbe je tri leta od dneva, odkar je škoda nastala.

ZA KONEC

Kadar se pri nas ali v naši okolici škodni dogodki ponavljajo, izvedemo ukrepe za preprečitev nadaljnje škode na premoženju. Država denarno

podpira postavitev električnih ograj, nakup pastirskih psov ter drugih odvratalnih sredstev. Če škoda na premoženju kljub temu nastane, lahko oškodovanec od države zahteva primer-

no odškodnino, ki jo v skrajnem primeru določi sodišče.

» GAŠPER CERAR

DELO ORGANOV KGZS

O letu 2009 in perečih težavah

Sredi marca je v prostorih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) v Ljubljani potekala 14. redna seja upravnega odbora (UO) KGZS.

Člani UO KGZS so se seznanili z letnim poročilom o delu in finančnim poročilom KGZS za leto 2009, letnim poročilom o delovanju območnih enot KGZS in letnimi poročili o delu kmetijsko-gozdarskih zavodov, Zavoda za certifikacijo gozdov ter Inštituta za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu za leto 2009. V nadaljevanju so obravnavali težave v kmetijstvu.

Direktor KGZS Igor Hrovatič je po predstavitvi letnega poročila o delu in finančnega poročila KGZS za leto 2009 povedal, da so bile dejavnosti KGZS v letu 2009 usmerjene predvsem na področje izvajanja javnih služb v kmetijstvu, usklajevanja predpisov in

povečano dejavnost voljenih organov. Pohvalil je delo kmetijskih svetovalcev, ki so zaslužni, da je bila kampanja za vnos zbirnih vlog v letu 2009 uspešna. Zaradi recesije so v lanskem letu tako na Zborničnem uradu kot tudi na kmetijsko gozdarskih zavodih upoštevali omejitve, ki jih je določila Vlada RS. V predstavitvi poročil je opozoril tudi na težave kritja stroškov pri izvajanju javne službe na kmetijsko-gozdarskih zavodih. Kmetijsko-gozdarski zavodi so zaradi pomanjkanja sredstev prisiljeni le-te pokrivati z dodatnim angažiranjem pri pridobivanju sredstev iz tržne dejavnosti.

Mag. Miran Naglič je predstavil poročilo o poteku elektronskega vnosa zbirnih vlog. Povedal

je, da je za izvedbo vnosa na kmetijsko-gozdarskih zavodih pripravljenih 84 vnosnih mest (lokacij kmetijske svetovalne službe). Za pomoč vlagateljem pri vlaganju zahtevkov je ustrezno vsebinsko in računalniško usposobljenih 275 kmetijskih svetovalcev. Težava, ki je letos nastala v začetku kampanje, se nanaša na okoli 10 tisoč blokiranih KMG-MID-ov. Od tega je okoli 8 tisoč kmetijskih gospodarstev (KMG) blokiranih, ker nimajo določenega namestnika KMG, okoli 2 tisoč pa zaradi drugih neurejenih podatkov v Registru kmetijskih gospodarstev (RKG). KGZS je zato pozvala vse upravičence, ki imajo zaradi neurejenega stanja blokirani vnos zbirne vloge, da stanje v RKG-ju čim prej uredijo.

Podpredsednik KGZS Marjan Golavšek je predstavil problem prodaje hmelja, saj so odkupne cene prenizke in ne pokrivajo stroškov pridelave. Mag. Miran Naglič je pojasnil, da je KGZS pred kratkim na MKGP poslala poziv, da se MKGP dejavno vključi v reševanje te problematike. V dopisu je tudi naveden predlog, da se odobri podaljšanje roka za certificiranje hmelja v letu 2010 vsaj za dva meseca, to je do 31. maja 2010.

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je opozoril na problem kmetijskih zavarovanj. Povedal je, da se je KGZS dejavno vključila v reševanje tega problema in svoje predloge ter pripombe redno predstavlja na sestankih z MKGP.

Med perečimi težavami v kmetijstvu je bilo s strani članov UO KGZS izpostavljeno tudi morebitno zvišanje najemnin za kmetijska zemljišča s strani Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS (Sklad). UO KGZS je predlagal, da Zbornični urad v sodelovanju s pravno službo pripravi poziv Skladu in MKGP proti morebitnemu dvigu najemnin.

» JERICA POTOČNIK

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 18.

Datum	Naslov	Vrsta	Lokacija	Ura
7. 4. 2010-9. 4. 2010	Tridnevni osnovni tečaj za izvajalce ukrepov varstva rastlin	Ne velja za SKOP/KOP – tečaj	Kulturni dom, Groblje 1, Domžale	14.30-9.30
13. 4. 2010-15. 4. 2010	Tridnevni osnovni tečaj za izvajalce ukrepov varstva rastlin	Ne velja za SKOP/KOP – tečaj	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 34	14.30-9.30
15. 4. 2010	Prikaz sajenja in pobiranja špargljev	Ne velja za SKOP/KOP - del projekta, ki se izvaja na MOL-u	Drevesnica KGZS-Zavod LJ, Studenec 48, LJ-Polje	10.00
20. 4. 2010-22. 4. 2010	Tridnevni osnovni tečaj za izvajalce ukrepov varstva rastlin	Ne velja za SKOP/KOP – tečaj	Ribnica, Gostilna Mihelič, Skrabčev trg	14.30-9.30
21. 4. 2010-23. 4. 2010	Tridnevni osnovni tečaj za izvajalce ukrepov varstva rastlin	Ne velja za SKOP/KOP – tečaj	Mlinše, Kulturni dom	14.30-9.30

Ab Hof - sejem neposredne prodaje

Konec februarja je v spodnjeavstrijskem Wieselburgu potekal sejem Ab Hof (S kmetije). Gre za sejem, namenjen predstavitvi ponudbe pridelkov in izdelkov kmetiji ter opremi in storitvam za predelavo in neposredno prodajo kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Pomemben del sejma je svetovanje potrošnikom o načinih pridelave in predelave hrane.

Na sejmu Ab Hof so se predstavljale številne posamezne kmetije, ki se ukvarjajo z neposredno prodajo kmetijskih pridelkov in izdelkov, veliko pa je bilo tudi organiziranih ponudnikov v okviru sadnih, vinskih in sirarskih poti ter cest. Sejem so spremljali številni strokovni dogodki in posveti, na katerih so razpravljali o marketingu in oglaševanju domačih pridelkov in izdelkov. Poseben poudarek v strokovnem delu so dali dvema temama: *Neposredno trženje in gastronomija ter Počitnice na kmetiji*. Poleg posvetovanj so potekale tudi praktične delavnice o peki kruha, peciva ipd.

V okviru sejma so potekala številna ocenjevanja izdelkov. V posebni dvorani je bila potem

možna poskušnja nagrajenih žganj, likerjev, sadnih vin, sadnih sokov, kisa, slanine, medu in kruha. Na sejmu ima pomembno vlogo tudi svetovanje, zato so na njem s svetovalci prisotne kmetijska zbornica, zavod za socialno zavarovanje kmetov, kmetijske šole, deželna vlada in strokovnjaki posameznih združenj.

Na sejmu je sodelovalo okrog tristo razstavljavcev, pomemben delež (ki se iz leta v leto povečuje) pa so predstavljali ponudniki opreme za predelavo in pakiranje kmetijskih pridelkov (predelava mesa, mleka, žganjekuha, nerjaveče posode, steklovina, darilna embalaža itn). Med številnimi ponudniki opreme smo srečali tudi nekaj slovenskih proizvajalcev in zastopnikov. To so bili podjetje Gremat z Visokega pri

Kranju z zastopstvom za mlekomate, Kotlarstvo in žganjekuha Kralj iz Slovenske Bistrice s kotli za žganjekuho, Podjetje Mauta iz Mute s hidravličnimi stiskalnicami za sadje in grozdje ter mlini za sadje, Branko Zottel iz Žalca s posodami iz nerjavečega jekla in podjetje Vija iz Žalca z opremo za predelavo mesa in pripravo kruha. Prav direktor slednjega podjetja, **Janez Vipotnik**, je izpostavil, da pogreša podoben specializiran sejem v Sloveniji, saj je

njihova ponudba primerna za manjše predelovalne obrate na kmetijah. Mogoče bi lahko na tem področju naredili korak naprej v okviru Dobrot slovenskih kmetij na Ptuj.

»MARJAN PAPEŽ

Najboljši hibridi Pioneer, ki so primerni za setev v Sloveniji

Za setev v letu 2010 vam ponujamo najboljše in izbrane hibride za setev koruze. Vsi naši hibridi so testirani na različnih območjih po celi Sloveniji.

Šampioni Pioneer za setev 2010 Elitni hibridi Pioneer

PR38N86 FAO 320 NOVO za zmje po celi Sloveniji	PR38F10 FAO 300 rekorder v zrnju
PR38A79 FAO 330 rekorder v pridelku in nizki vlagi	PR37H24 FAO 370 dolgoletni zmagovalec
PR37N01 FAO 390 absolutni zmagovalec	PR38A24 FAO 380 dolgoletni šampion
PR36K67 FAO 450 brez konkurence	PR38B12 FAO 300 najnižja vlaga
PR33Y74 FAO 600 NOVA zvezda	PR39R20 FAO 290 poltrdinka
PR37K92 FAO 370 izjemna kakovost in pridelok	PR38H20 FAO 340 odlična silaža
PR37D25 FAO 400 dolgoletni rekorder	PR37M34 FAO 410 dolgoletna stabilnost
	PR37F73 FAO 410 izjemen v suši in silaži
	PR39B29 FAO 180 najranejši hibrid
	PR38F70 FAO 330 št. 1 med poltrdinkami

Pioneer kakovost: PR39G12 FAO 240, PR39D81 FAO 270, PR39K24 FAO 280, PR38P05 FAO 360.

V PONUDBI: Možnost naročila semena, dodatno tretiranega z Mesurolo in tretiranje kombinacija *Poncho + Mesurolo.

Več informacij glede najboljših hibridov za vašo njivo dobite pri naši strokovni službi ali pri vašem trgovcu.

KRMNE POLJŠČINE

Krmne poljščine na travinju ali njivskih površinah zagotavljajo kakovostno krmo in se odlično vključujejo v kolobar

Večletne krmne mešanice za travinje:

Travnik brez detelje – travna mešanica za košno rabo

Travnik z deteljo – beljakovinsko bogata deteljno travna mešanica za košnjo

TDM 1 – za intenzivno košno-pašno rabo na lahkih tleh

TDM 2 – za intenzivno košno-pašno rabo na srednje težkih tleh

TDM 3 – za intenzivno košno-pašno rabo na težkih in kislih tleh

PAŠNIK – izbrana mešanica za pašo

Krmne mešanice za setev na njivskih površinah:

GORTETRA – mešanica enoletnih beljakovinsko in energetske bogatih trav

LOLIMIX – zelo intenzivna, dvoletna, travna, košna in visoko energetska mešanica

SKOP 1 – enoletna deteljo travna mešanica

SKOP 2 – dvoletna mešanica detelj in trav

Mešanica z lucerno – deteljno travna mešanica za njive na sušnih območjih

Specialni mešanici z obloženim semenom:

LOLOIMIX z obloženim semenom – travna mešanica za dosejevanje na travinju z intenzivno košnjo

RUŠA z obloženim semenom – travno detelja mešanica za dosejevanje na travinju za pašo in visoke lege

Več informacij o krmnih poljščinah na www.semenarna.si, v rubriki **KATALOGI**

SEMENARNA Ljubljana, d. d.,
Dolenjska c. 242, Ljubljana, Slovenija
T: (01) 475 92 00, www.semenarna.si

Letos 1.173 dobrot

Maja bo potekala že 21. državna razstava Dobrote slovenskih kmetij Ptuj 2010. Ocenili bodo skoraj sto izdelkov več kot lani.

Od 21. do 24. maja 2010 bo v minoritskem samostanu na Ptuj 21. državna razstava Dobrote slovenskih kmetij. Kmetije so prijavile v ocenjevanje skupaj 1.173 dobrot, kar je bistveno več kot prejšnja leta. Odziv kmetij je izredno dober in kaže na to, da so Dobrote slovenskih kmetij kot razstava in blagovna znamka izziv za kmetije, ki se usmerjajo v trženje doma pridelanih izdelkov. Osrednja pokrajina na letošnji razstavi bo Pomurje in v posebnem delu razstave se bodo predstavili ekološki izdelki.

Vsako leto narašča število prijavljenih izdelkov v ocenjevanje. V

primerjavi z lanskim letom bodo strokovne komisije ocenile več mesnih in mlečnih izdelkov, več konzervirane zelenjave, olja, so-

kov, suhega sadja, marmelad in naravnih žganj. Prejeli pa so manj krušnih izdelkov in peciva, kisov in sadnih vin. Zanimiv je izjemen

porast mlečnih izdelkov v ocenjevanju. Leta 2008 je bilo ocenjenih 44 izdelkov, leta 2009 54, letos pa kar 84 mlečnih izdelkov.

Prva senzorična ocenjevanja izdelkov so že v potekala v preteklem tednu na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Ptuj. Izdelki, ki jih pripravljajo kmetije, so zelo kakovostni, zato bo bera priznanj bogata. Naj poudarimo, da je bilo v preteklih dvajsetih letih na Ptuj 2010 podeljenih 3.150 bronastih priznanj, 3.256 srebrnih in 3.373 zlatih ter za trikrat zapored osvojeno zlato priznanje 399 znakov kakovosti.

» PETER PRIBOŽIČ
KGZS – Zavod Ptuj

Šestnajsto srečanje kmetic Pomurja

Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota je 11. februarja 2010 v hotelu Radin v Radencih organiziral 16. srečanje kmetic Pomurja. Srečanja se je udeležilo preko dvesto kmetic, ki so jih pozdravili Franc Režonja, direktor Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota, Ciril Smrkolj, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, župan občine Radenci Mihael Petek in predsednica Zveze kmetic Slovenije Irena Ule. Sledila je podelitev priznanj kmetijam iz Pomurja, ki so s svojimi izdelki dosegle najvišja priznanja na mednarodni razstavi Dobrote Slovenskih kmetij.

Na srečanju so bile predstavljene gospodinje s turističnih kmetij, ki so tekmovala na Gostinsko turističnem zboru Slovenije. Pozornost je bila namenjena tudi državni prvakinja v spretnostni vožnji s traktorjem in prikolico. V nadaljevanju je imela samostojna pedagoginja Majda Lončarič Lašič predavanje z naslovom Spoštovanje, zdravje, znanje in odgovornost - štirje stebri za dobre medsebojne družinske odnose. Za kulturni program so poskrbele Ljudske pevke iz Apač, Ženski pevski zbor Gornja Radgona, DKŽD Sv. Jurij ob Ščavnici ter Silva Klemenčič, Vesna Bratuša in Marta Sever, ki so se predstavile z izborom svojih pesmi. Po uradnem delu srečanja je sledilo skupno kosilo, kjer so si kmetice lahko izmenjale mnenja in izkušnje ter se družile in spoznavale.

» JERNEJ PEČNIK
KGZS – Zavod Murska Sobota

**Vabilo k sodelovanju na
promocijsko-prodajni prireditvi**

**Podeželje v mestu Koper
na Promenadi
(Pristaniška ulica – pri Taverni)
v soboto, 29. maja 2010.**

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z Mestno občino Koper organizira prvo prireditev Podeželje v mestu Koper. Namen prireditve je predstavitev in promocija raznolikosti ponudbe slovenskih kmetij (prodaje pridelkov ter izdelkov dopolnilnih dejavnosti na kmetijah). Prireditev bo potekala v sklopu Poletja v Kopru.

Pisne prijave sprejemamo do zasedbe mest na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (za Podeželje v mestu), Celovška 135, 1000 Ljubljana, ali po elektronski pošti na naslov: tatjana.vrbosek@kgzs.si ali ivana.bratoz@kgzs.si. Prijavnina za stojnico je 11 evrov. Poravnate jo po prejemu položnice.

V prijavi navedite vaše kontaktne podatke, kaj ponujate ter v primeru prodaje izdelkov tudi priglasitveni list ali odločbo o registraciji dopolnilne dejavnosti ter fotokopijo izpisa o registraciji pri pristojnem nadzornem organu: za živila živalskega izvora izpisa o registraciji z VURS-a, za živila rastlinskega izvora izpisa iz registra pri ZIRS-u. **Pogoj za sodelovanje je poravnani članski prispevek Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.**

Za dodatne informacije pokličite na telefon: 01 51 36 641 oz. 041 366 504 (Tatjana Vrbosek) ali 01 51 36 608 oz. 031 717 975 (Ivana Bratož).

Sodelujte in s prodajo svojih pridelkov in izdelkov doprinesite k promociji slovenskega podeželja in prijetnemu vzdušju na prireditvi!

Dragi članice in člani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije! Z veseljem in radostjo naših otrok – naslednikov naših rodov

Vas vabimo

na državno tekmovanje KVIZ »Mladi in kmetijstvo«,

ki bo v soboto, 10. aprila 2010, v Šmihelju nad Mozirjem, z začetkom ob 14. uri.

Strokovno-pospeševalna prireditev je namenjena vsem generacijam. V znanju s področij: varna hrana, kapusnice, stročnice, slovenske avtohtone pasme v živinoreji in poznavanje organiziranosti in delovanja podeželske mladine v evropskem prostoru se bo pomerilo 12 ekip iz cele Slovenije. V Šmihelju prihajajo preizkušeni zmagovalci tako na lokalni ravni kot tudi regionalni v starosti od 15 do 20 let. Na razstavi likovnih del pod sloganom Rad pomagam na kmetiji se bodo s svojimi kreacijami predstavili letošnji najmlajši nagrajenci. Z željo, da bi ohranili podeželje živo in urejeno, bomo spregovorili na okrogli mizi o nasledstvu na hribovskih kmetijah.

Prireditev, ki se bo pričela z okroglo mizo ob 14. uri, po potekala v tekmovalnem duhu do predvidoma 19. ure, nakar sledi družabno srečanje ob zvokih ansambla Tapravi faloti.

Pridite, spregovorite o aktualnih razmerah na vaši kmetiji, pomagajte spodbujati tekmovalce vašega okoliša in se veselo zavrtite ob lepi glasbi.

**Danes obstajata dva načina,
kako do večjega pridelka koruze:**

kupiti več

ali sejati

PIONEER KLUB 2010

KUPITE 8 VREČ 25 MK KORUZE PIONEER IN PAKET JE VAŠ

KOLIČINSKI POPUST

OB NAKUPU 16 VREČ IN VEČ DOBITE ŠE POSEBEN POPUST
IN SICER 1,0 EUR ZA VSAKO VREČO

Pioneer Semena Holding GmbH, Parndorf, PSH poslovno svetovanje
Podružnica Murska Sobota

Markišavska cesta 10, 9000 Murska Sobota
tel. 02 521 36 20, faks 02 521 36 29

<http://slovenia.pioneer.com>

PIONEER®
A DUPONT BUSINESS